

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1882. Andra Kammaren. N:o 22.

Onsdagen den 15 Mars.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 8 i denna månad.

§ 2.

Föredrogs Stats-Utskottets Memorial N:o 28, i anledning af erhållna återremisser å tvenne i Stats-Utskottets Memorial N:o 26 föreslagna voteringspropositioner; och blefvo ifrågavarande voteringspropositioner, sådana de i det nu föredragna memorialet affattats, af Kammaren godkända.

§ 3.

Föredrogos, men blefvo för andra gången bordlagda:
Stats-Utskottets Memorial N:o 29;
Lag-Utskottets Utlåtande N:o 25 och Memorial N:o 26; samt
Andra Kammarens Andra Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 3 (i samlingen N:o 5).

§ 4.

Till afgörande förekom Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 4, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående med Frankrike afslutade nya handels- och sjöfartstraktater.

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*

Utskottet hade i *1:sta punkten* af detta betänkande hemställt, att Riksdagen måtte meddela af Kongl. Maj:t äskadt godkännande af de med Frankrike afslutade nya handels- och sjöfartstraktater.

Efter uppläsning af denna hemställan, mot hvilken Herrar *E. G. Boström, Reutersvärd, N. G. Fock, Lönegren* och *Anders Svensson* inom Utskottet reserverat sig, anförde

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Herr Lönegren: Herr Talman! Mine Herrar! Den fråga, som nu föreligger Kammaren till afgörande, är utan tvifvel den viktigaste vid denna riksdag genom det samband den eger med vår tullagstiftning under de närmaste tio åren och möjligen under en ännu längre följd af år. Jag tager därför för afgjort att många af Kammarens herrar ledamöter komma att begära ordet för att uttala sig för eller mot den franska handelstraktaten; och då jag inom Bevillings-Utskottet reserverat mig emot pluralitetens beslut att tillstyrka godkännande af traktaten, anser jag mig böra inför Kammaren redogöra för min ståndpunkt i frågan och angifva de skäl och grunder, som för mig varit bestämmande.

Redan förut, då den gamla handelstraktaten varit föremål för diskussion i Kammaren, har jag yttrat mig emot tarifftraktater. Jag anser det icke vara klokt af en mindre stat att genom sådana aftal som det nu föreliggande låta binda sig i afseeende på tullagstiftningen och derigenom blifva urständssatt under en lång följd af år att vidtaga de förändringar i tullagstiftningen, som med hänsyn till industriens kraf eller statens inkomster kunna blifva alldeles nödvändiga. Jag hyser fortfarande denna åsigt, och ensamt detta skulle för mig utgjort ett fullt afgörande skäl för att rösta emot traktaten, men äfven andra finnas. Då det nu är fråga om en affär, ett aftal, som skall gälla i tio år eller möjligen derutöfver, bör man söka göra fullt klart för sig hvad denna affär innebär, hvilka fördelar traktaten skulle bereda oss eller hvilken vinst som genom densamma må kunna uppstå, samt å andra sidan hvilka olägenheter som kunna uppkomma och hvilken minskning i statsverkets inkomster som deraf skulle kunna blifva en följd — med ett ord, hvad den kostar och slutligen hvilken risk vi kunna löpa, om traktaten icke kommer till stånd.

Vi finna först och främst att Frankrike medgifver en nedsättning i tullen på stångjern af 1 franc för 100 kilo, motsvarande 31 öre för centnern. Efter medelbeloppet af exporten under de sista 5 åren skulle häraf uppkomma en vinst af 115,000 kronor — jag använder här endast jemna tusental — och genom tullnedsättning på åtskilliga andra artiklar skulle hela vinsten uppgå till 118,000 kronor. Härtill kommer ytterligare den vinst, som kan uppstå derigenom att Frankrike medgifvit en nedsättning i tullsatsen för hyfladt trä från 1 franc till 50 centimer per 100 kilogram. Den vinst, som härigenom uppkommer, är icke möjlig att tillförlitligt beräkna, emedan Kommerskollegium icke varit i tillfälle att meddela exakta uppgifter öfver exporten af denna vara, af orsak att sågade och hyflade trävaror i exportinlagorna blifvit sammanförda; de uppgifna kvantiteterna äro uppenbarligen allt för obetydliga. Jag antager emellertid för riktig den uppgift, som en af våra största trävaruexportörer lemnat, att denna export skulle uppgå till omkring 10,000 standards årligen; och med beräkning af en standard till 2,700 kilogram, skulle således härigenom uppkomma en vinst för vår export af 135,000 francs eller 97,000 kronor. Dessa tvenne summor, 118,000 och 97,000 kronor, tillsammans 215,000 kronor utgöra sålunda den pekuniära vinsten af traktaten. Jag medgifver gerna att dessa tullnedsättningar skulle blifva

till gagn för vår export, för såvidt andra nationer hafva dem sig beviljade, men vill dock fästa uppmärksamheten på, att efter dessa ned-sättningar tullen på jern i Frankrike dock uppgår till 20 à 25 procent af varans värde och tullen på hyfladt trä till omkring 10 procent af värdet, medan deremot de franska lyxartiklarne hos oss endast dragå en ringa tull, ofta ej mera än 3 och 4 procent af varuvärdet.

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Bevillnings-Utskottet har uppgjort en beräkning öfver den ökning och minskning i tullinkomster, som genom traktatens antagande skulle uppkomma, och upptagit tillökningen i uppbörd till 166,000 kronor; men jag vill vid denna beräkning erinra, att vinsten eller den förökade tullinkomsten ju måste vara beroende på att Riksdagen höjer tullsatserna till de i traktaten upptagna maximibelopp. I denna beräkning ingår bland annat en post på 135,000 kronor för sulläder. Tullsatsen å sulläder är beräknad till det i traktaten medgifna belopp eller 24 öre per kilogram, i stället för 15 öre, som är den nu gällande tullsatsen; men det är ingalunda afgjort att Riksdagen går in på den här förut-satta förhöjningen. Försök hafva visserligen blifvit gjorda att få nu gällande tullsats höjd till 25 öre, men dessa försök hafva hittills misslyckats. I tullkomitén försökte minoriteten fåfängt att få tullen å sulläder höjd, och i Kongl. Maj:ts förslag till ny tulltaxa, som nyligen blifvit till Riksdagen inlemnadt, är icke heller någon tullförhöjning föreslagen, oaktadt traktaten medgifver en sådan till 24 öre och ehuru tullen på sulläder i Norge redan blifvit höjd till ungefär samma belopp eller 23 öre per kilogram.

Den minskning i tullinkomsterna, som kan antagas uppkomma genom traktaten, kan beräknas på två sätt, antingen efter jämförelse med de nu gällande tullsatserna eller också efter de vid 1880 års riksdag alternativt, för den händelse att traktaten icke skulle komma att förnyas, bestämda tullsatser. I förra fallet uppgår minskningen till 179,000 kronor, i senare till 1,021,000 kronor, och detta sist upptagna beräkningssätt anser jag vara det enda rätta. Efter afdrag af den beräknade vinsten, skulle alltså förlusten för vårt land genom den nu föreslagna traktaten uppgå till omkring 800,000 kronor årligen. Fördelen af traktaten är således negativ; förlusten för statsverket blir, om man såsom statens vinst beräknar hvad exportörerne förtjena, minst 800,000 kronor. Ur pekuniär synpunkt torde således traktaten omöjligen kunna försvaras. Men, säger man, vi böra äfven med pekuniär uppoffring antaga den för att betrygga våra handelsförbindelser med Frankrike och i synnerhet för vår sjöfart, som eljest skulle komma på obestånd. För min del erkänner jag gerna att sjöfarten är en så vigtig näringsgren för oss, att staten måste taga hänsyn till densamma, men det är mig omöjligt att i förevarande fall spåra någon risk för vår sjöfart. Om traktaten icke går igenom, drabbas vår sjöfart på Frankrike, såvidt jag vet, icke af några nya pålagor. Som bekant försökte Frankrike 1872 att åter införa den år 1866 afskaffade surtaxe de pavillon, men redan 1873 måste man derifrån afstå, därför att traktaten med åtskilliga främmande länder, som jag vill minnas särskildt den med Österrike, deremot utgjorde hinder. Sedan har man

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

i Frankrike ända till sommaren 1880 framlagt åtskilliga förslag, det ena efter det andra, i afsigt att understödja den franska handelsmarinen i dess täflan med främmande nationers fartyg, och föreslogs slutligen premieringen och fastställdes lagen derom uti Januari månad 1881 för 10 år. Man kan således antaga att det gamla systemet är bortkastadt, och att det nya om premieringen tills vidare skall förblifva gällande.

Såsom jag redan erinrat utgör den minskning i tullinkomst, som uppstår genom traktatens antagande, 1,021,000 kronor, och denna minskning kommer nästan uteslutande lyx- och öfverflödsartiklar till godo, om hvilka Riksdagen flera gånger uttalat den åsigten, att just dessa företrädesvis lämna sig för tullbeskattning och böra åsättas högre tullsatser än de nu gällande. Med afseende å sjöfartsförhållandena vill jag också nämna, att man i Norge på goda grunder tagit denna del af frågan i noggrant öfvervägande, och att man der ej synes hysa någon farhåga för återgång till de före förra traktatens avslutande påbjudna sjöfartsafgifter, i händelse traktaten ej antages.

Den franska allmänna tulltariffen är med särdeles klok beräkning uppgjord. Den upptager höga tullar på varor, som förut varit tullfria, och höjda tullafgifter för sådana, som förut dragit lägre tull — detta tydligen i afsigt att vid underhandlingar med främmande nationer hafva något att pruta på. Franska traktattariffen upptager 151 rubriker, och då man ser den, skulle man tro att den innebär stora fördelar för vår land, men vid en noggrannare granskning finner man att så icke är förhållandet. Af dessa 151 rubriker äro 64 tullfria, men häraf är en stor del sådana varor, som aldrig torde ifrågakomma att beläggas med tull, och en annan del sådana, som säkerligen icke kunna blifva föremål för export härifrån till Frankrike, t. ex. antimonium, arsenik, oxalsyra, cadmium, vismut o. s. v., samt vidare qvaster, etiketter m. fl. obetydliga varor. Deremot äro de stora exportartiklarne, såsom jern- och stålvaror, fortfarande belagda med ganska höga tullar, hvilket ovilkorligen måste vara menligt för vår export deraf på Frankrike.

Vår traktattariff innehåller 135 rubriker, deraf 7 tullfria; men dessa omfatta snart sagdt hela vår industri, och äro vi således i afseende på tullbeskattningen å industrialster nästan helt och hållet bundna af traktaten, i fall den går igenom. Frankrike har också vid underhandlingarne visat en omedgörlighet och ett öfvermod, som för mig åtminstone kännes sårande och förödmjukande. Så har förhållandet varit t. ex. vid bestämmandet af tullsatserna för metallarbeten och linneväfnader. För knifvar t. ex. har man fordrat att vi skola nedsätta våra nu gällande tullsatser, 15, 25, 60 och 120 öre, till 14, 24, 59 och 118 öre per kilogram, då det likväl är för en hvar tydligt, att en så ringa tullnedsättning ej kan något influera på importquantiteterna; den högsta tull, som för dylika arbeten medgifves oss, är 1 krona 18 öre per kilogram, medan deremot i franska tulltaxan fint knifsmide är belagdt med en tull af 6 francs per kilogram, således 3 å 4 gånger högre; de föreskrifna tullsatserna motsvara ej heller jemna tal i franskt mynt, hvilket kunnat i någon mån förklara saken.

För linneväfnadsgruppen i vår tulltaxa har tullkomitén uppgjort ett alldeles nytt förslag, som regeringen antagit och som äfven blifvit i traktatariffen antaget. I sammanhang med den förändrade uppställningen af denna afdelning under rubriken "väfnader" har komitén föreslagit lägre tullsats, i vissa fall ända till 40 procent, men Frankrike har ej varit belåtet dermed, utan vill hafva en ytterligare nedsättning å finare lärfter m. m., från 1 krona 75 öre till 1 krona 50 öre per kilogram, således omkring 15 procent, samt å gröfre lärfter från 1 krona till 90 öre per kilogram, således 10 procent, oaktadt Frankrike sjelft har en mycket högre linnetull, uppgående för de finaste väfnaderna till omkring 6 francs = 4,32 per kilogram.

Jag ber att äfven få yttra några ord om maskinerier, redskap och verktyg. Dessa artiklar hafva länge varit här i landet tullfria, och Frankrike fordrar nu att de skola så förblifva. Frankrike sjelft har likväl för dem en tull af 5 å 6 francs per 100 kilogram, och hvad det betyder, visar sig af bilagan A vid Bevillnings-Utskottets betänkande. Ett lokomotiv t. ex., importeradt till Frankrike från Sverige, skulle draga en tull af ända till 3,100 francs, men från utlandet hit infördt går det fullfritt. En tender kostar i Frankrike i tull 800 francs och annan jernvägsmateriel i proportion derefter. Man säger att våra mekaniska verkstäder böra för att kunna med fördel existera och utvidga sig söka marknad i utlandet; och utan tvifvel kan det behövas, enär deras tillverkning, som för några år sedan uppgick till 31 millioner kronor, år 1879 nedgått till 17 millioner; men härvidlag möta stora svårigheter, ehuru exporten verkligen under sista åren ganska betydligt tilltagit, egentligen af jordbruksredskap på Ryssland, der dessa hitintills fått tullfritt införas. — Genom traktaten skulle vi tillförbindas att fortfarande lemna tullfrihet för alla maskinerier, redskap och verktyg, hvarifrån de än må komma, medan vi deremot öfverallt, i Ryssland, hittills med nyssnämnda undantag, Tyskland, Danmark, Holland, Belgien och Frankrike mötas af tullar öfverallt, utom i England och Norge; och, i afseende å Norge har detta ingen betydelse, då våra fabrikat på grund af mellanrikslagen ändock skulle dit ingå tullfritt.

Man har på senare tiden mycket talat om den franska handels-traktatens stora betydelse för oss och tillskrifvit den nästan uteslutande de framsteg, vårt land gjort under de sista 17 åren. Jag erkänner att vårt land gått betydligt framåt i nästan alla hänseenden under denna tid, och jag gläder mig deråt; men jag bestrider att traktaten dertill är orsaken. Grunden till landets framsteg i såväl det ena som andra hänseendet måste hufvudsakligen sökas i våra så storartadt förbättrade kommunikationer genom jernvägar, kanaler m. m. och de många samfärdsmedel till lands och sjös, som numera stå till buds. Genom dessa kommunikationer hafva landets stora tillgångar blifvit tillgängliga, deraf har kommit lif och välmåga, välmågan har framkallat konsumtion, och allt detta i förening har orsakat den utveckling i handel och näringar, som tillskrifves traktaten.

Såsom ytterligare bevis på traktatens välsignelsebringande inverkan har anförts, att vår handel och sjöfart på Frankrike högst betydligt

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Angående
några handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

tilltagit, sedan nu gällande traktat kommit till stånd. Så är det verkligen. Den har ungefärligen fyrdubblats under senaste 20 åren. Men jag ber herrarne observera, att tillväxten i vår handel och sjöfart stigit i ungefär samma proportion under de år, som föregått traktatens avslutande; och om man vill granska tullkomiténs tabeller och Kommerskollegii berättelser angående utrikes handeln och sjöfarten, skall man finna att tillväxten i våra handels- och sjöfartsförbindelser med andra länder, med hvilka vi icke ega några traktatariffer, såsom Danmark, Ryssland och Belgien, varit till och med ännu större. Värdet af vår införsel från och utförsel till Frankrike, således hela vår affärsförbindelse med detta land, uppgår för år 1879 till 33 millioner kronor, men för England uppgår summan till 150 millioner och för det lilla Danmark till 68 millioner, eller öfver dubbelt mot för Frankrike.

En traktat med Frankrike är utan tvifvel önskvärd, men en tarifftraktat vill jag för min del icke vara med om att tillstyrka. Deremot skulle jag med mycket nöje och tacksamhet mottaga en traktat med Frankrike, som tillförsäkrade oss en behandling lika med de mest gynnande nationer.

Då den nu ifrågavarande traktaten icke enligt min uppfattning skulle bereda oss några väsentliga fördelar, då jag icke kan finna att vår handel och sjöfart genom ett afslag skulle löpa någon risk, och då jag icke vill vara med om att beröfva oss någon del af vår sjelfbeskattningsrätt, ser jag mig nödsakad att rösta för afslag.

Häri instämde Herr *Sääf*.

Herr Hedlund: Bevillnings-Utskottets majoritet har blifvit utsatt för förebråelser derföre att den i motiven till sitt betänkande gifvit vika alltför mycket för vissa protektionistiska åskådningssätt; och den protektionistiska sidan har icke heller underlåtit att begagna sig af vissa uttryck deri för sina syften. Då jag tillhör denna majoritet, ber jag få lemna den upplysning att, då Utskottet skulle göra den utredning angående de med de franska handels- och sjöfartstraktaten förenade förhållanden, som det fått sig ålagdt, man velat — åtminstone på den sidan, som jag tillhör — så mycket som möjligt undanskjuta tvisten mellan frihandel och protektionism. Man visste att denna strid komme nog att upptagas vid ett annat tillfälle, nemligen när tulltaxan skulle förekomma till behandling. För att nu undvika denna strid stälde man sig fast mera i åtskilliga fall på protektionistisk ståndpunkt för att från denna se, huru förhållandena efter traktaten skulle utfalla. Hvilken är nu protektionismens hufvudståndpunkt? Den är intresset för landets näringslif, och detta intresse hysa vi frihandlare lika varmt som protektionisterna, ehuru våra vägar för att vinna målet äro något olika deras. Protektionismen söker skydda näringarne genom införande af högre tullsätser. Deremot anser man å andra sidan att större blomstring för näringslifvet inträffar utan sådant skydd och åberopar i detta fall bland annat den erfarenhet, som senaste åren gifvit. Vi ville icke inlåta oss på denna strid, utan stälde oss

på ståndpunkten att vilja tillgodose Sveriges näringar; och då måste vi ur protektionismens synpunkt, icke ur frihandels, väga farorna af traktaten mot dess fördelar. Det befans då, att de nedsättningar i tulltariffen, som här äro i fråga, drabba hufvudsakligen sidenväfnader, handskar och linneväfnader. Men samma tullsatser för linneväfnader, som föreslagits i den franska traktaten, hafva, oberoende af densamma, äfven föreslagits af tullkomitén. Vid en undersökning om risken för dessa fabrikat genom antagandet af traktaten, måste man således väga denna risk mot fördelarne å andra sidan. I förbigående vill jag nämna, att jag icke delar farhågorna för denna risk t. ex. med afseende å linneväfnader; och jag tror mig kunna med siffror gifva skäl därför. Men antag att en sådan risk verkligen förefunnes, så frågas: huru ställer sig då vinst- och förlustkontot? Man har här ett moment, hvarom både protektionister och frihandlare äro eniga, nemligen statsinkomsterna. Men vi frihandlare stå dock mera bestämdt än protektionisterna på den ståndpunkt att med tullsatserna afse just *statens* inkomster. Ty protektionisterna afse med sina tullsatser icke öfvervägande dessa, utan i första rummet "skydd" eller understöd åt vissa enskilda näringar. Om man ställer sig oförändradt på ståndpunkten af nu gällande tulltaxa, och jemför denna med den nu föreslagna traktaten, så blir differensen i fråga om statsinkomster nästan ingen. Men annorlunda förhåller det sig, om man utgår från de alternativa tullsatser, som uppställdes vid 1880 års riksdag. Så vidt jag vet — och jag tror ingen har velat påstå annat — tillkommo dessa alternativa tullsatser för att sätta vapen i hand på Kongl. Maj:t vid de förestående underhandlingare om ny traktats afslutande med Frankrike. Man hade uträknat, att dessa nya tullsatser skulle medföra en ökning af 800,000 kronor i tullinkomsterna; och denna beräkning läto vi frihandlare inom Utskottet utan protest passera. Men herrar protektionister hafva härvid utgått från den origtiga förutsättningen, att förhöjda tullsatser icke hämma importen, utan låta den fortfarande kvarstå lika stark som förut; hvaraf åter större statsinkomster skulle följa. Erfarenheten visar dock, att högre tullar *minska* importen och på samma gång tullintraderna, då deremot *lägre* tullsatser kunna medföra *större* statsinkomst.

Detta är debetsidan, eller hvad som protektionisterna hafva att anföra *mot* traktatens godkännande; förutnämnda näringar skulle komma i trångmål, och statsinkomsterna skulle minskas.

Hvad hafva då vi å andra sidan att andraga *för* traktaten? Jo, Sveriges exportaffär i trä och jern samt landets sjöfart. Jag vill dock icke närmare inlåta mig härpå. Det endast förundrar mig att den siste ärade talaren så mycket fäst sig vid huru ringa den vinst är, som för oss skall uppstå genom att Frankrike nedsätter sin tull å vårt trä och jern. Vid en beräkning af huru mycket de lägre tullsatserna kunna komma att återverka på vår jern- och trävarurörelse, är det dock enligt min mening alldeles origtigt att taga i betraktande de summor, hvarom här är fråga, som utgöra vinsten för vare sig svenska jernet eller trävarurörelsen. Det gäller nemligen här i främsta rummet att se till, det icke genom för höga tullar importen till det

Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

främmande landet hämmas. Ty dermed försvåras för oss tillfället till afsättning; och denna omständighet väger långt mer än det relativt ringa penningvärdet af den lättnad, som genom tullnedsättning skulle beredas vår jern- och trävaruindustri. Att förlora en god kund, det är att minska tillfället till afsättning, och sådant verkar menligt på varupriset. Våra köpmän veta nog, att med två kunder bättre vilkor kunna betingas, än med blott en. Stänges den franska marknaden för oss, skall detta verka skadligt i synnerhet genom de lägre pris, som blifva följden af en svagare afsättning.

Jag vill nu emellertid icke ingå i detaljer. Jag känner den allmänna önskan, att vi skola vara korta i våra anföranden. Dock kan jag icke underlåta att yttra mig om den ringaktning, hvarmed man talar om vår export af hyflade bräder. Man beaktar icke, att det här är fråga om en begynnande näring. Annars, när det gäller en ny näring eller industri, visar man sig angelägen att anså den uppspirande plantan, att taga vård om henne och göra henne stark och lifskraftig. Vilja vi se hvad trähyflingen innebär, så hafva vi blott att vända oss till Norge, hvarifrån förlidna år exporterades nära nog jemnt lika mycket hyfladt som sågadt virke, nemligen 227,000 tons af det förra slaget och 228,000 tons af det senare. Så mycket har det hyflade virket redan trängt in i det norska affärlifvet, och detta till stor fördel för Norges trävarurörelse. Andra talare, mera sakkunnige än jag, må till bemötande upptaga det argument, som Herr Boström i sin reservation anför, eller att det icke kan vara förenligt med statens intresse att exportera hyfladt trä, derföre att dertill endast det finare virket användes, till skada för våra skogar. Detta argument har emellertid blifvit fullständigt vederlagdt af en af de kompetentaste domare på detta område, Herr Astrup, som i dessa dagar, med utdrag ur sina räkenskaper, offentligt visat, huru som äfven *groft* virke ingår i trähyflingen.

Men af än större betydelse är frågan om sjöfartstraktaten. Det visar sig nemligen, i afseende på Sveriges sjöfart, att under år 1880 värdet af inseglade frakter på Frankrike utgjorde $4\frac{1}{2}$ millioner kronor. Hvad vill väl detta belopp säga, hvilket motparten behandlar med så lätt hand? Jo, det skall jag visa. Jag har ur tullkomiténs betänkande gjort ett sammandrag och vill med der befintliga siffror blott erinra derom, att dessa $4\frac{1}{2}$ millioner kronor motsvara värdet af bruttoinkomsten vid tillsammans *sju* svenska fabriksnärningar af icke ringa betydelse. Dessa närningar äro handskfabrikationen, litografiska inrättningar, fabrikationer af hellylle och blandade väfnader, af tapeter, af metall och brons, af galvaniska arbeten samt linneväfnadstillverkningen.

Häraf framgår att vår sjöfart på Frankrike är en näring, som icke kan lemnas utan afseende; och sjöfarten i allmänhet är ju en näring, som står högre än andra äfven derutinnan, att den danar en manlig och kraftfull befolkning, hvilket icke är fallet med *alla* andra närningar. När vi dertill erinra oss, att exporten till Frankrike uppgår till icke mindre än 28,500,000 kronor, under det att importen uppgår till endast 6,500,000 kronor, kunna herrarne väl icke undra öfver, att Utskottet icke var tveksamt om, att man borde tillstyrka bifall till traktaten.

Då framställer sig frågan om bundenheten. Ja; men det är dock något besynnerligt, att man nu låter sin patriotism eller frihetskänsla göra sig så gällande från en sida, der man annars icke är så mån om friheten, när det gäller att beskatta svenska folket med höga tullsatser för näringarnes skull. Jag tror, att vi kunna låta vår patriotism och frihetskänsla lugna sig något, då vi se det stora och rika Frankrike underkasta sig denna bundenhet i ännu högre grad än Sverige. Genomgår man nemligen de artiklar, som i handelstraktaten finnas upptagna på ömse sidor, så finner man att Frankrike har en tarif med 151 artiklar, medan antalet artiklar i vår tarif utgör 135, och af dessa äro för Sveriges del 7 tullfria och för Frankrike 64. Hvad vill detta säga? Jo, att Frankrike tillförbundit sig att, så länge traktaten varar, icke lägga tull på 64 artiklar, Sverige att icke lägga tull på sju. Jag hemställer då till herrarne, hvem som har bundit sig mest, det mäktiga Frankrike eller det jernförelsevis lilla Sverige. Vare detta nog sagdt om bundenheten.

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Här har vidare anmärkts, att vi frihandlare skulle tillskrifva all den utveckling, som Sverige sedan 1865 gjort, franska handelstraktaten. Jag vet icke att någon af oss påstått något sådant; men det vet jag, att sedan den tiden har en stor utveckling egt rum inom alla näringsgrenar i Sverige, speciellt i fabrikena. Må man dervid också erinra sig, att det var just från samma sida, som nu är mot den nya traktaten, man 1865 fick höra, att hela vår fabriksindustri skulle gå under, om traktaten antoges. Men statistiken visar, att den icke gått under, utan tvärtom gått framåt. Endast under år 1880 har tillverkningsvärdet vid våra fabriker vuxit från 134,000,000 kronor till 152,000,000 kronor; således på ett enda år en tillväxt i tillverkningsvärdet af 18,000,000 kronor.

Under Utskottets öfverläggningar spelade icke våra gjuterier och mekaniska verkstäder någon betydande roll; men deremot hafva de framträdt i reservationen och äfven här i Kammaren blifvit omnämnda. Med anledning deraf kan jag icke underlåta att påpeka, att, om det någonsin visat sig, att näringarna starkt utvecklats sig under tullfrihet, så har det varit fallet just med dessa industrigrenar. Årliga tillverkningsvärdet vid våra gjuterier och mekaniska fabriker uppgick åren 1852—1854 till $1\frac{1}{2}$ million kronor, höjde sig 1864 till $5\frac{1}{2}$ millioner kronor — jag ber att få fästa särskild vikt vid dessa $5\frac{1}{2}$ millioner — och har under det sista årtiondet till 1879 uppgått till 25,000,000 kronor årligen. Under 1879 sjönk det visserligen till 17,000,000 kronor, men år 1880 steg det till $21\frac{1}{2}$ millioner kronor. Om någon näringsgren utvecklats sig kraftigt under tullfrihet, har det således just varit våra gjuterier och mekaniska verkstäder. Att då för dem begära skydd eller föreställa sig att något hinder för deras utveckling ligger i franska traktaten, synes mig vara orimligt. Vi frihandlare hafva för öfrigt icke påstått, att franska traktaten af år 1865 varit uteslutande orsaken till denna utveckling i vår industri, som egt rum, men vi hafva påstått, att traktaten icke lagt några hinder deremot, och att förutsägelserna om dess olycksbringande verkningar icke blifvit uppfyllda. Och jag får tillägga, att saken är i sig sjelf ganska

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

enkel. Om till exempel en växt är omgärdad af många band samt instängd i dålig luft och man vill borttaga banden och skaffa den bättre luft, trots att den, som är rädd om växten, säger, att den icke kan undvara banden eller tåla luften, och det visar sig att växten skjuter upp kraftig och stark, sedan man tagit bort banden och skaffat den frisk luft, så kan man visserligen icke påstå, att det var utslutande detta, som gjorde växten bättre — ty hade icke jordmånen varit och många andra förhållanden tillkommit, så hade växten icke kunnat skjuta upp — men säkert är, att hade icke banden blifvit borttagna och växten blifvit utsatt i en gynsamare luft, så hade den trots alla dessa andra omständigheter icke utvecklats sig i samma mån. Låt oss därför ställa mot hvarandra argument, som verkligen böra anföras, och icke lägga i hvarandras mun satser, som vi aldrig förkunnat.

För min del skulle jag betrakta det såsom, om ej olycka, dock stor olägenhet för vårt land, om vi icke antog det tillfälle, som nu erbjudes oss att betrygga vår sjöfart och en stor del af vår export under kommande år, med hänsyn till ett land, der de politiska och ekonomiska vexlingarne äro så täta som i Frankrike. Särskildt i min egenskap af ledamot af denna Kammare, hvars majoritet tillhör jordbrukareklassen, är jag angelägen om att man icke skall kunna tillvita denna majoritet, att en så stor och vigtig näring som sjöfarten icke för henne eger någon betydelse och att hon icke tager hänsyn till andra ekonomiska intressen än jordbrukets. Men äfven dess intressen främjas bäst och säkrast genom ett godt och fritt varuutbyte med främmande land.

Jag yrkar bifall till Utskottets hemställan.

Herr Jöns Rundbäck: Jag ber först och främst till Bevillnings-Utskottet få framföra min tacksamhet därför att det nästan öfverallt i sitt betänkande gifvit rättvisa åt de åsigtter jag och de med mig liktänkande länge hyst om franska traktaten. Icke desto mindre förundrar jag mig öfver att, sedan Utskottet medgifvit sig hysa betänkligheter emot traktaten, Utskottet dock kommit till den slutsatsen att tillstyrka traktatens antagande. Efter mitt förmenande är icke sjelfva traktaten orsaken härtil, utan Utskottet har gjort detta, därför att Utskottet icke gerna velat erkänna att man hittills inslagit på ett alldeles origtigt tullsystem och en för landet skadlig handelspolitik. För att icke behöfva göra ett sådant medgifvande, vill man under huru brydsamma förhållanden som helst vidhålla samma handelseystem, ehuru man förr eller senare ej kan undgå märka att det varit skadligt för landet. Hvad som förundrar mig mest är dock, att våra frihandlare med sådan förkärlek kunna kasta sig i armarne på de franska protektionisterna; ty så mycket hafva vi väl alla både hört och läst, att vi veta det Frankrike är det mest protektionistiska land i verlden och särskildt i Europa. Frankrike tager till största delen sina statsinkomster från höga tullsatser; Frankrike anser detta vara med landets fördel förenligt, men för oss skulle, enligt Bevillnings-

Utskottets åsigt, ett sådant system vara skadligt. Jag vill i det hänseendet nu taga blott en af Utskottets grundsatser i skärskådande.

Det är en gammal trosartikel, som synes så klar att ingen skulle våga uppträda emot den, som Utskottet anfört på femte sidan af betänkandet — och den siste talaren har äfven varmt försvarat den satsen. Utskottet säger nemligen: "Höjes en tullsats, så verkar den såsom all prisstegring till inskränkning i förbrukningen; sänkes den åter, blir af det billigare priset en ökad förbrukning den naturliga följden. Detta förhållande emellan pris och förbrukning är konstateradt till och med i afseende på de oundgängligaste förnödenheter och måste ännu mera ega tillämpning på de umbärligare varor, hvilkas tullbeskattning beröres af föreliggande handelstraktat och 1880 års beslut." Det finnes väl icke någon här, som tviflar på den saken; men jag skall likväl be få visa, huruvida detta alltid är en sanning.

Vid 1879 års riksdag höjdes tullen på tobak — blad och stjelk — från 29 till 42 öre skålpundet. Införseln af dylik tobak utgjorde åren 1876, 1877 och 1878 mellan 7 och 8 millioner. 1879 infördes ända till 13 millioner skålpund. Den stegrade införseln sistnämnda år berodde på den frist i tullförhöjningen tobaksfabrikanterne då fingo på sig; de begagnade den till att införa så mycket tobak de kunde i förlag, så att år 1880 infördes endast 4,600,000 skålpund, men år 1881 steg införseln åter till 7,500,000 skålpund eller ungefär samma kvantitet som före tullförhöjningen. Att tobaksimporten år 1880 sjönk, bevisar icke sanningen af den anförda satsen. Orsaken härtill låg naturligtvis deri, att man hade så mycket oarbetad tobak inne från föregående år, att derpå rådde öfverflöd. Tillverkningen af tobak utgjorde år 1879 11,7 millioner, i värde motsvarande 10,3 millioner, och år 1880 12,1 millioner, motsvarande i värde 10,5 millioner. Fabrikanterne tillverka icke gerna mera tobaksfabrikater än som för året går åt; men när således tillverkningsvärdet året efter förhöjningen af tullen för tobaksfabrikat visar en förhöjning af 200,000 kronor, så visar detta att förbrukningen af denna vara icke på grund af en enorm förhöjning af tullen derå minskades.

1879 höjdes också tullen på raffineradt socker från 8 till 10 öre per skålpund. Samma år infördes 30 millioner skålpund, men år 1880 efter tullförhöjningen 31 millioner skålpund.

Af oraffineradt socker infördes 1879 44 millioner skålpund och år 1880 46 millioner och några hundratusen skålpund. Af denna vara importerades således år 1880 öfver 2 millioner skålpund mera än år 1879. Likaså, oaktadt tullen på drufbränvin höjdes från 95 öre till 1 krona 15 öre, infördes deraf lika mycket, ja, mera år 1880 än år 1879. Beträffande artikeln kaffe, så, ehuru tullen derå höjdes år 1879 med ett öre per skålpund, importerades deraf, såväl 1880 som 1881 mera än som infördes 1879. Detta visar att förhöjning af tullen å förnödenhetsvaror icke, såsom Utskottet påstår, medför minskning i deras förbrukning.

Vidare framhöll den siste talaren — och detsamma synes äfven Utskottet antaga — att om Frankrike lägger tull på hyflade bräder, det är vi, som få betala den. Detta är emellertid ett resonnement,

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

som står i rak motsats till den grundsats, hvilken af herrar frihandlare hittills strängt förfäktats, eller att det land, som pålägger tull, också får betala den. Jag undrar hvad anledningen kan vara till denna förändring i åsigt, för hvilken jag emellertid är dem särdeles tacksam.

Hvad sjelfva tulltariffen beträffar, vill jag icke närmare inlåta mig på densamma bedömande, utan öfverlemnar det åt dem, som äro mera sakkunnige. Endast med afseende artikeln *linneväfnader* vill jag yttra några ord. Utskottet synes befara, att nedsättning i tullen på dessa varor komme att hafva en minskning i statsinkomsterna till följd. För min del tror jag icke detta, emedan denna tull är föreslagen så låg, att vår linneväfnadsindustri och den dermed nära sammanhängande husslöjden icke skall kunna uthärda konkurrensen med utlandet och följaktligen af ifrågavarande varor icke obetydligt kommer att importeras. Men med detsamma skola också denna industri och denna husslöjd gå alldeles under. Jag frågar: är det väl rätt att sålunda förqväva en rent inhemsk näring? Nej, det kan icke vara rätt att, under det man t. ex i Norge bestämt tullen på gles linneväfnad till 1 krona 76 öre per kilo, vi här nedsätta den till 35 öre, och under det man i Norge på tät linneväfnad satt tullen till 1 krona 10 öre per kilo, vi här nedsätta den till 90 öre. Då man derjemte betänker, att denna industris produkter förnämligast förbrukas inom landet, så torde hvar och en inse, att en så betydlig nedsättning i tullen, som i vissa fall uppgår till åttio procent, nödvändigt måste leda derhän att denna industri upphör och att alla de, som af den haft sitt lefvebröd, tvingas att i likhet med många andra arbetare utvandra till Amerika. Vi veta att icke mycket återstår af den gamla svenska husslöjden, som fordom varit så blomstrande, och att, bland andra, sällskapet "handarbetets vänner" gjort till sin uppgift att söka upplifva denna vackra konst genom att taga vara på och låta folket få kännedom om gamla mönster, efter hvilka den utöfvats, men hvilka måst gifva vika för den mängd främmande skräp, som trängt sig in här i landet. Vidare har man sökt upplifva husslöjden genom för ändamålet inrättade skolor, genom premiers utdelande, utställningar af slöjdalster m. m. Men alla dessa vackra bemödanden, för hvilka vi ju böra vara tacksamme, kunna ej gerna krönas med framgång, då man, såsom nu är fallet, vill lägga hinder i vägen derfor genom att underlätta införseln af utlandets sämre, men billigare varor.

Hvad beträffar den föreslagna nedsättningen af tullen på papper, så motiverar Utskottet densamma dermed att det icke är synnerligen mycket af denna vara, som utskickas härifrån till Frankrike. Det skulle dock kunna inträffa en förändring i detta afseende, säger man, och fördenskull jublar Utskottet öfver den lilla tullnedsättningen. Huru med den beprisade tullnedsättningen å papper sig rätteligen förhåller, och huru ringa utsigterna äro för en nämnvärd export af denna vara till Frankrike, torde jag bäst kunna belysa genom ett arbete, som jag här har till hands, och i hvilket är uppställd en jämförelse mellan de olika ländernas tulltaxor, deribland äfven Sveriges och Frankrikes. Deraf befinnes för det första, att uti sistnämnda land tullen på papper är

satt till åtta francs per 100 kilo. Men dessutom erlägges der en accisafgift för denna vara. Denna afgift är för cigarett-, pergament och dylikt papper 15:60 francs, för postpapper 11:44 francs, för skrif-, tryck-, rit-, hvitt tapet-, samt färgadt och marmorerad för bokbindare 10:40 francs samt för kort-, färgadt tapet-, grått pack-, läsk-, m. m. 5:20 francs, allt per 100 kilo.

När så är förhållandet — och det lär det väl vara, då dessa uppgifter icke äro mera än två år gamla — att Frankrike, jemte tullen, upptager en särskild accisafgift, så är det ju alldeles klart, att på det sättet all införsel af denna vara omöjliggöres. Härom har Utskottet icke lemnat någon upplysning, och det skulle för mig vara synnerligen angenämt att få höra, om Frankrike möjligen numera upphäft denna accis på papper.

I fråga om en annan artikel, vin, hafva vi år 1880, som jag anser mycket rätt, höjt tullen på vin på buteljer af till och med 25 procent alkoholhalt från 21 öre till 65 öre per liter. Nu deremot synes man vilja gå i alldeles motsatt riktning; nu vill man nedsätta tullen på de buteljerade vinerna till 16,5 öre pr liter, och detta fastän just dessa franska viner likasom vin i allmänhet synnerligen väl lämpa sig för att högt beskattas. Här har förut mer än en gång framhållits, att just vin, siden, plymer, blommor, broderier och mera dylikt mycket väl kunde beläggas med högre tull, då de ju i allmänhet äro att anse som öfverflödsartiklar; men nu får man icke det, utan i stället skall man minska tullen just på sådana varor. På det sättet kommer en butelj vin, som kostar kanske ända till 10 kronor, att icke draga så hög skatt som en butelj brännvin, och nästa år, om vi lefva, då få vi väl i vårt gamla Sverige betala lika mycket i skatt eller accis för en butelj öl, som tullen utgör för en flaska champagne. Vi hafva här en annan artikel, sidenband, för hvilken tullen är föreslagen till endast 2 kronor 35 öre per kilo, under det att linneband skall draga en tull af 1 krona 50 öre; och mycket annat på samma sätt. Hvad särskildt nedsättningen i tullen å linneväfnader beträffar, så vill jag tillägga till hvad jag förut sagt, att genom denna tullnedsättning skall man endast befördra att en del sämre sådana väfnader, bestående till hälften af linnegarn och till hälften af klister, skall uttränga vår egen goda och därför dyrare vara. Nu säger man, att i ersättning få vi tullen sänkt på jern och på hyfladt trä. Jag ber om förlåtelse — Frankrike har icke sänkt tullen på hyfladt trä; det påståendet är alldeles origtigt; hyfladt trä hafva vi nemligen förut fått införa till Frankrike utan all tullafgift; och när man talar om de lättnader, vi genom traktaten kunnat bereda oss, så bör man väl utgå från hvad hittills varit gällande, men icke från bestämmelserna i tarif général. Hvad åter angår tullen på jern, så är väl sant att den något nedsatts, men jag hemställer till herrarne, huruvida denna nedsättning kan anses ega någon betydelse för oss. Af den vid Utskottets betänkande fogade bilagan B. visar det sig nemligen, att vi t. ex. år 1873 till Frankrike exporterade 20,500,000 kubikfot oarbetade trävaror, som betalades med 16,893,000 kronor. 1878 uppgick exporten af samma vara till 26,126,000 kubikfot, men vår ersättning därför blef endast

Angående nya handels- och sjöfarts-traktater med Frankrike.
(Forts.)

Angående
nå handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

15,647,000 kronor; 1880 utgjorde exporten 27,510,000 kubikfot och ersättningen 18,474,000 kronor. Sålunda år 1878 fingo vi mindre betaldt för 26,000,000 kubikfot än 1873 för 20,000,000; detta på grund af de varierande priserna; under det 1873 en kubikfot trä betalades med 74 öre, var priset år 1878 allenast 60 öre. Tro ni då, mine Herrar, att en nedsättning, som man orätt kallar det, af 50 centimes per 100 kilo skall kunna det ringaste verka till höjande eller minskande af vår trävaruexport på Frankrike? Och enahanda förhållande som med träexporten är det med exporten af spanmål och jern. År 1878 skickade vi ut till Frankrike något mera än 4,000,000 kubikfot hafre och den betalades då med 6,146,000 kronor; år 1880 uppgick exporten till endast 3,887,000 kubikfot, men vår ersättning blef då i det närmaste lika stor; den uppgick nemligen till 6,024,000 kronor, detta till följd deraf att, under det att en kubikfot hafre år 1878 betalades med 60 öre, så uppgick priset år 1880 till 62½ öre. Nu är visserligen icke fråga om någon tull på spanmål, men jag har velat nämna detta, för att visa, att en något högre eller lägre tull egentligen ingenting inverkar till minskande eller höjande af vår export, utan är den mest beroende af huru priserna variera samt på tillgång och efterfrågan. Likartade jemförelser skulle kunna göras med en hel mängd artiklar; öfverallt visar sig, att en mindre tullnedsättning eller tullförhöjning i intet afseende inverkar på exporten eller importen.

Men vi hafva här en annan artikel, som det kanske kan vara skäl att särskildt framhålla, när just franska traktaten är på tal. 1865, då den gamla traktaten afslöts, talades mycket om, att en artikel, som redan då vunnit insteg på världsmarknaden, nemligen våra tändstickor, skulle få god afsättning i Frankrike, och med afseende derpå bestämdes tullen till 10 procent af värdet. Detta var nu mycket godt och väl, men det dröjde icke längre än till 1873, så behagade Frankrike, trots traktaten, att monopolisera såväl tillverkningen som försäljningen af tändstickor. Detta gjordes till ett statsmonopol, som arrenderades ut, och efter hvad jag hört uppgifvas, betalade en enskild person eller ett bolag för denna rättighet en summa af icke mindre än 16 millioner francs. I samma ögonblick var all införsel af tändstickor till Frankrike visserligen icke förbjuden, men omöjliggjord, då det var lemnadt åt en enda köparens skön, icke åt det fria utbytet, att sätta priset i Frankrike på denna artikel hur han behagade. Jag skall be att få styrka detta medelst uppgifter ur franska konsularberättelserna för år 1877, såsom de lyda i de af mig förut åberopade jemförande tulltaxeunderrättelserna. Det heter nemligen der, sidan 190, Frankrike: "Tändstickor, alla slag, Förbud" med följande dervid fogade anmärkning: "Enligt förordning af den 15 Mars 1873 är detta förbud icke tillämpligt å tändstickor, tillverkade i någon af de länder, med hvilka traktater blifvit afslutade, då de efter särskildt tillstånd införas af tändsticksbolaget eller af *enskilda personer uteslutande för enskildt behof*. I förra fallet uppbäres en tullafgift af 5 procent utaf värdet och i det senare jemte nämnda afgift en accisafgift, hvilken blifvit bestämd: för tändstickor

af trä enligt lag den 22 Januari 1872 till 4 cents (2,82 öre) per ask eller paket innehållande 100 stycken eller derunder" o. s. v. Således, om en resande har med sig några lådor tändstickor, skall han enligt sistnämnda lag betala hvarje ask med 2,82 öre eller mera än hela asken är värd. Icke vittnar väl detta om stadga och säkerhet i vårt tullförhållande med Frankrike. Så förhåller det sig emellertid med fördelarna af nu gällande traktat i fråga om denna vara, om hvilken man ansett, att den skulle blifva den bästa af våra exportartiklar. Vi utskickade år 1880 22 millioner skålpund tändstickor, men af dessa kunde vi icke till Frankrike utskicka mera än 3,900 skålpund till ett värde af 1,170 kronor, undet det att värdet af hela tändsticksexporten uppgick till 2,200,000 kronor. Häraf finner man huru Frankrike skyddar sina intressen genom accisafgifter och monopol, på samma gång vi villigt skola låta våra händer bindas. Och hvem binder dem? Icke Frankrike, utan våra egna frihandlare, hvilka i förtjusningen att få en traktat till stånd gerna vederväga allt.

Man har bland andra välsignelserika verkningar af traktaten anført den stegrade in- och utførseln. Importen från Frankrike uppgår, säger man, blott till $6\frac{1}{2}$ millioner, exporten till Frankrike deremot till $28\frac{1}{2}$ millioner. Hvad införseln beträffar, tror jag mig dock veta att den kanske lika mycket går öfver Tyskland, d. v. s. öfver Hamburg och Lybeck, som direkt från Frankrike. Dessutom vill jag erinra att, enligt tullkomiténs tabeller, vår handel med Frankrike icke stigit mera än vår handel med andra länder. År 1860 utgjorde hela vårt utbyte med Danmark ej fullt 13,000,000 kronor, men år 1879 68,000,000 kronor. Således hade under denna tid utbytet med Danmark femdubblats. Utbytet med Ryssland, som år 1861 utgjorde 7,879,000 kronor, uppgick år 1879 till ett värde af 19,762,000 kronor; det hade således under dessa sexton år nära tredubblats. Samma har förhållandet varit med England. Med Frankrike åter har utbytet något mera än tredubblats. Således en lika stark utveckling, ett lika starkt stigande utbyte med alla nu uppräknade länder, med hvilka vi ej hafva traktater, som med Frankrike. Detta visar att franska traktaten ej orsakat det ökade utbytet med Frankrike. Det utbytet hade nog vuxit, äfven om traktaten ej funnits; behöfver Frankrike vårt jern och våra trävaror, så skaffar det sig nog dem, äfven utan någon traktat. Detsamma är förhållandet i afseende på sjöfarten. Af Kommerskollegii tabeller synes, att tillväxten i sjöfarten på Frankrike, varit nära lika stor förr som efter traktatens tillkomst. Denna utveckling har icke berott på traktaten, och den kommer icke heller att bero på densamma, utan på helt andra omständigheter, nemligen på de gynsamma åren, den ofantliga massa penningar, som upplånats, hvarigenom industriidkaren, jordbrukaren m. fl. erhållit rörelsemedel och förbrukaren fått medel att förbruka; och slutligen lärer väl som orsaker till nyare tidens utveckling hafva medverkat de talrika expositionerna, alla slags storartade uppfinningar, i synnerhet på det tekniska området, af verktyg och maskiner m. m.

Egendomligt är för öfrigt — för att nu icke längre uppehålla mig vid traktaten — att Bevillnings-Utskottet icke med ett enda ord

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

omnämnt den vid traktaten fogade deklARATIONEN, hvilken lyder så här: "De Förenade Rikena Sveriges och Norges fullmäktige förklara härmed, att deras Regering förbinder sig att för näst sammanträdande Riksdag i Sverige äfvensom för ett kommande Storting i Norge framlägga förslag i syfte att bestämma den särskilda yrkesafgiften för såväl utländske som infödde, inom riket icke mantalsskrifne handelsresande till halfva beloppet af den afgift, som för närvarande är dem i Sverige ålagd". Det har också regeringen gjort; men i sjelfva traktaten heter det i 17 artikeln: "Franske handelsresande skola icke inom de Förenade Rikena vara underkastade högre särskild yrkesafgift än den lägsta dylika afgift, som derstädes erlägges af inhemske handelsresande af samma kategori. En afgift till lika belopp med den bevilning, som vare sig i Sverige eller Norge drabbar franske handelsresande, må i Frankrike påläggas svenske eller norske handelsresande". Vidare står i den Kongl. propositionen följande: "I det Kongl. Maj:t nu till Riksdagen öfverlemnar omförmälde handels- och sjöfartstraktater med dertill hörande tilläggsartikel, deklARATION och tariffer, hvilka samtliga aktstycken bilda ett oskiljaktigt helt, i hvars bestämmelser någon förändring icke kan ega rum, vill Kongl. Maj:t, med åberopande af hvad i jemväl närlagda statsrådsprotokoll och öfriga handlingar finnes upplyst och utredt, härmed äska Riksdagens godkännande af de bestämmelser, hvilka sådant kräfvat o. s. v. Någon ändring i traktaten eller deklARATIONEN får således icke ega rum. Om nu Riksdagen t. ex. skulle bifalla traktaten och dermed äfven deklARATIONEN, männe Riksdagen sedermera kan afslå propositionen om nedsättning i bevilningen för desse utländske handelsresande? Jag tror det icke. Ty om Riksdagen icke beviljar en sådan nedsättning, utan bibehåller den nuvarande bevilningen, så skola desse handelsresande helt säkert komma och säga: vi hafva genom traktaten och deklARATIONEN blifvit tillförsäkrade denna nedsättning; och då har Riksdagen icke annat att göra än att i enlighet dermed sätta ned deras bevilning till hälften af den, som för närvarande är dem i Sverige ålagd. Den bevilning, som franske handelsresande år 1880 i Sverige erlade, utgjorde 97,350 kronor, och hälften deraf är 48,675 kronor. Sistnämnda belopp utgör således den ungefärliga förlust, som genom denna eftergift årligen skulle tillskyndas statsverket. Men denna förlust har Utskottet nogsamman aktat sig för att inräkna bland de af traktatens antagande uppkommande förluster. Jag utprepar ännu en gång att, om Riksdagen antager traktaten, måste Riksdagen äfven, efter mitt förmenande, antaga deklARATIONEN, eftersom Kongl. Maj:t säger att de "bilda ett oskiljaktigt helt". Men traktaten skulle då komma att ingripa äfven i vår bevilningsförordning och i hvarje hänseende uti svenska folkets urgamla rätt att sig sjelft beskatta, och huru det rörande bevilningar skall ske, enligt Regeringsformens 60 §. Mätte vi akta oss för att handla mot dessa föreskrifter! På grund häraf anser jag att traktaten hvarken kan eller bör antagas.

Jag ber att få tillägga, att jag icke i något hänseende anser traktaten hafva någon politisk sida, som kan behöfvat att beröras. Jag erkänner villigt, att vår regering så godt den kunnat i föreva-

rande fall sökt bevaka Sverges intressen; men man har från fransk sida beklagligt nog icke gått dess önsknningar till mötes och derföre, så synes det mig, kan och bör vår regering känna sig ringa berörd af ett afslag. Att vi skulle bifalla traktaten derföre, att Norges storting gjort det, derföre synes mig icke kunna andragas några talande skäl. Bättre hade då varit att med Norge öfverenskomma om en reglering af tulltaxan de förenade rikena emellan än att med Norge eller för dess skull ingå en tarifftraktat med Frankrike.

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Jag vill nu sluta, der jag tror Utskottet rättast bort sluta, eller med denna Utskottets förklaring: "man kan ej dölja för sig, att de föreliggande traktaterna innehålla bestämmelser, som möjligen komma att öfva ett mindre välgörande inflytande på en eller annan gren af vårt näringslif och ännu svårare inverka på det följdriktiga ordnandet af vår tullbeskattning". Och otvifvelaktigt kommer traktaternas antagande att föra med sig äfven andra menliga följder, ty få och tvifvelaktiga äro dess förtjenster, men många och tydliga dess fel och brister! Orsaken, hvarföre Utskottet, trots dessa uttalanden, tillstyrker traktatens antagande, förklaras genom följande fras: "en klok omtanke om det helas väl bjuder dock att tillse, att man ej, för att undgå en eller annan olägenhet, frånsäger sig möjligen betydelsefullare fördelar". Hvad är då "*det helas väl*"? Allt hvad Utskottet och talaren på göteborgsbanken i detta afseende kunna upplysa om är att vår sjöfart på Frankrike under den tid, den nuvarande traktaten varit gällande, höjt sig från en fraktförtjenst af 2,700,000 kronor till 4,400,000 kronor eller med 1,700,000 kronor. Detta resultat skulle vara att betrakta som *det helas väl*; allt annat låter man fara för denna sak. Tro herrarne då icke att, äfven om traktaterna icke funnits till, vår sjöfart på Frankrike skulle höjt sig lika väl som vår sjöfart på andra lünder? För min del tror jag, att man då skulle hafva vunnit ett vida bättre resultat än nu blifvit fallet. Och vi hade då icke behöft att, såsom vi år 1865 fingo göra, betala millioner för att få en traktat, som Frankrike år 1866 gaf hela verlden för intet. Men det oaktadt vill man nu, att vi skola göra nya uppoffringar för att få behålla detta, som vi fått betala så dyrt, under det andra nationer fått det till skänks.

Svenske män måste först och sist se på svenska förhållanden och på hvad som för vårt land är godt och nyttigt; och de, som så göra, skola i likhet med mig yrka på och rösta för afslag å föreliggande traktat och utskottsbetänkande.

Herr Gumælius: Herr Talman! Mine Herrar! I lären hvarken vänta eller önska, att jag skall ingå i detaljer om skälen för eller mot traktaten, eller i beräkningar, sådana som vi hört af den senaste ärade talaren och på hvilka vi tvifvelsutän få vårt lystmäte innan slutet af denna debatt; men jag ber dock att få fästa mig vid ett par enskildheter i den ärade talarens anförande, hvilka jag icke velat lemna alldeles åsido. De stora frågorna, huruvida, som mången påstår, vid bedömandet af traktatens nytta, vårt jern och våra trävaror äro i sjelfva verket fjäderlätta, medan å andra sidan plymer och siden

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

väga centnertungt i vågskålen, lemna jag att utvecklas af andra; det kommer vid diskussionens slut att till full evidens deduceras, huruvida uttalanden i sådan rigtning komma att draga Kammarens majoritet med sig eller icke. Ej heller på sjöfarten vill jag inlåta mig; den senaste talaren reducerade den till en obetydlighet, som icke var värd att taga i betraktande, men personer, som förstå den saken lika väl som han, och många gånger bättre än jag, komma nog att göra andra beräkningar i det fallet. Lika litet vill jag inlåta mig på hvad han yttrade emot det grundlagsenligt berättigade i den åtgärd, Kongl. Maj:t nu likasom förut vidtagit i fråga om traktaten. Jag tror emellertid att hans erinran deremot icke kommit fram i rätt form. En sådan anmärkning skall ju nemligen göras genom höjande här i Kam-maren af en liten pappersrulle, med utsägende dervid af vissa föreskrifna ord, och så länge icke den ärade talaren eller någon annan i sådan form framställt anmärkning mot konungens rådgifvare, får man väl icke anse dem vara i laga ordning ställda under tilltal.

Ett par detaljer i den ärade talarens anförande vill jag emellertid, som sagdt, upptaga, och dervid främst hvad han nämnde om en vara, som särskildt intresserar mig, nemligen papper. Äfven jag anser, såsom han tycktes göra, origtigt att höja tullen på tryckpapper, då detta är en vara, som bör göras så billig som möjligt, och hvad traktaten och tulltaxeförslaget härom innehålla, kunde således göra äfven mig såsom pappersförbrukare tveksam, om jag nemligen icke ansåge, att det lilla finge lof att vika för det stora. I sammanhang med tullen å papper talade han om en åtgärd, som vidtagits i Frankrike, nemligen samma varas beläggande med accis, hvilken åtgärd skulle hafva åstadkommit, utöfver tullförhöjningen, än ytterligare afgifter. Jag trodde emellertid för min del, att accisen vore en afgift, som företrädesvis pålades inom landet tillverkade varor särskildt af sådana slag, som vid införsel från utlandet draga hög tull, således en tillverknings-skatt, lagd på landets egna producenter, och den ärade talaren lär väl icke hafva något emot, att Frankrike pålägger sina producenter en sådan skatt, hvars tillvaro jag antager på hans ord. Jag antager också, att Frankrike, likasom Nordamerikas Förenta stater, medger restitution af sådan accis vid utskeppning, så att, om talaren fruktar, att det franska papperet skulle genom accisen komma alltför dyrt hit, jag tror att han kan lugna sig. Accisen verkar äfven å en annan vara, som utgjorde föremål för samme talares erinringar, nemligen tändstickor. Jag tror icke, att det är för någon af oss obekant, att det är just det förhållandet, att Frankrike lagt hög accis på tändstickor, som gjort, att det äfven å denna vara lagt en tull, som är jemförlig med införsel förbud, såsom äfven af talaren närmare utvecklades, och hvaruti jag med honom instämmer. Det är ett nöje att kunna instämma med honom i någon detalj.

Den ärade talaren sade vidare, att, såvidt han kunde inse, behöfde vi vid denna frågas afgörande icke taga i betraktande någon politisk hänsyn. Han nämnde emellertid som hastigast under sitt anförande landet Norge, och jag föreställer mig att vi dock i denna fråga böra taga *någon* hänsyn till detta brödraland. Jag har visserligen sett i

en tidning, som i främsta rummet för protektionisternas talan här i landet — jag menar nu icke den tidningen, som utgifves särskildt för Riksdagens räkning och här i Kammaren nummer efter nummer gratis utdelas, och om några medredaktörer i densamma skulle finnas här i Kammaren, ber jag dem ursäkta, att jag icke kan finna den tidningen vara protektionismens förnämsta organ — utan i en daglig här i Stockholm utkommande tidning har jag sett framhållas, att Norge mycket väl kan avsluta sin särskilda traktat och Sverige sin, och att hvartera landet således i denna fråga har fria händer. Till yttermera visso återopades härför den omständigheten, att då det år 1873 var ifrågasatt, att Sverige, Norge och Danmark skulle med hvarandra avsluta en myntkonvention, men Norge afslog förslaget härom, Sverige och Danmark ensamma avslutade den traktaten. Detta var ett godt föredöme, menar den omnämnda tidningen. För min del tror jag dock icke, att detta precis är förhållandet. Herrarne behagade nemligen erinra sig, huru det tillgick 1873. Vi hade i alla tre länderna fått ett traktatsförslag framlagdt till representationernas godkännande. Danmark antog först traktaten och Sverige sedermera, men i norska stortinget föll den med 58 röster mot 51. På morgonen den 10 Maj, således nära riksdagens slut, kom till Stockholm telegram om utgången. Samma riksdag, då vi i Kammaren hade plenum, sammanträdde utan någon öfverenskommelse en del af Kammarens ledamöter här utanför Kammarens plenisal, och bland dem alla var icke mera än en mening, den nemligen att någon åtgärd borde omedelbart vidtagas med anledning af hvad sålunda inträffat. Det beslöts, att en motion skulle väckas och Kammarens i viss mån från Norge bördige vice talman väckte motionen. Hade icke han väckt den, så skulle tvifvelsutan here andra varit dertill beredda.

I Friherre Åkerhjelm's motion, som genast nedskrefs, instämde 17 för ögonblicket närvarande af Kammarens ledamöter; och i denna motion anhöll man, att Kongl Maj:t behagade, utan hinder af det beslut, som fattats i Norge, inleda underhandlingar med Danmark om särskild mynttraktat mellan Sverige och Danmark. Det var mycken fråga om att förslaget *genast* skulle remitteras till vederbörligt Utskott — stämningen var sådan i Kammaren — men på Talmannens framställning, huruvida det genast skulle remitteras, hördes jemte de många ja-ropen äfven några yrkanden på bordläggning. Det bordlades då för dagen. Följande dagen remitterades det. Här i Kammaren uppstod dervid en temligen skarp diskussion, desto märkligare som vi under dess lopp fingo se diplomatläktaren besatt med de från norska stortinget hitkomna representanter, som skulle bevista konungens kröning. Under dessas närvaro pågick denna diskussion. Några talare framhöllo det ogranllaga i att fatta ett sådant beslut, åtminstone innan protokollet öfver stortingets öfverläggningar hit anländt. Men det hjälpte icke. Oaktadt motståndarne gjorde åtskilligt i obstruktionspolitik, beslöt Kammaren efter tvenne voteringar dels att ej vidare bordlägga ärendet, utan genast remittera detsamma, dels att ej remittera det till tillfälligt Utskott, såsom en motståndare hade påstått, utan till Banko-Utskottet, hvarefter det sedermera blef behandladt af sammansatt Banko- och Lag-Utskott. I voteringen var det 30 rö-

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

ster, som sökte hindra remissen, hvilken skedde den 11 Maj. Redan den 20 Maj förekom till afgörande Utskottets tillstyrkande förslag, hvilket således då redan hunnit genomgå bordläggning, och hvilket förslag antogs utan diskussion och votering. I denna Kammare beslöt man sålunda att gå in till regeringen med begäran att Sverige och Danmark utan hänsyn till Norge skulle bifalla traktaten; beslutet fattades dock ej enhälligt, ty der fans — en reservant. Välan, mine Herrar, så handlade vi då i denna fråga. Vid detta tillfälle yttrade en ledamot, som på den tiden tillhörde denna Kammare, men som nu öfvergått till vår senat, bland annat: "Om svenska representationen till äfventyrs afslagit myntkonventionen och ett af våra grannriken försökte att på sådant sätt bemöta oss, i sådant fall hemställer jag till Herrarne, om vi skulle känna oss tillfredsstälde deraf. Jag begagnar mig af ett uttryck, som förut här blifvit begagnadt, då jag varnar Kammaren för att inträda på en sådan väg." Det var en framsynt varning detta *då*, kanske något imperativ eller otidig; men nu 10 år derefter kan det vara på tiden att erinra derom. Om vi nu skulle behandla Norge så, att vi afsloge eu traktat, som Norge för sin del antagit och antagit under yttrandet från mer än en talare, att sådant skett, bland annat, af skyldig hänsyn till svenska förhållanden, så att traktaten skulle blifva för båda rikena gemensam och icke, såsom eget nog en del konservativa tyckes önska, gälla för hvardera landet särskildt; om vi, säger jag, oaktadt detta och efter hvad som föregick år 1873, skulle förkasta traktaten, ligger det icke då i sakens natur, att Norges storting finner sig föranlåtet i sin ordning ingå till den gemensamme konungen och norska regeringen med en framställning, som närmast motsvarar den motion, som väcktes här år 1873?

Huruvida för öfrigt, när vi tala om politiska skäl, det för denna Kammare finnes något sådant att behandla denna traktat, som afslutats af *nuvarande svenska regeringen*, på ett mindre hyggligt sätt, än norska stortinget funnit sig böra behandla den traktat, som för dess del blifvit afslutad af *nuvarande norska regeringen*, det må vederbörande öfverväga.

Den ärade talaren hade slutligen ett enda yttrande till, som jag tecknat upp och till hvilket jag skall be att få återkomma, och detta desto mer som jag äfven utan hans yttrande skulle hafva uttalat mig derom. Han talade nemligen om det *helas väl*, hvilket syntes mig vara någon slags omskrifning för hvad hela folket önskar och behöfver, eller såsom det på annat håll heter: "*hvad folket tänker*". Det der är slagord, som kommit från den af mig äsyftade dagliga tidningen i slutet på 1880-talet. Man fick då veta, hvad som förut varit en hemlighet, att till personer, hvilka ansågos såsom rättsinniga protektionister, blifvit utsända listor med anmodan att mottagarne skulle på försigtigt vis skaffa underskrifter hvar och en i sin nejd, och på sådant sätt hade man lyckats anskaffa omkring tusen underskrifter till en del från rätt aflägsna orter, innan det blef offentligt omtaladt, att sådana listor voro ute. Detta gaf anledning till att en annan tidning skickade ut andra listor i motsatt syftning, med hemställen likväl, att ingen skulle på något vis trugas att skriva

på de listorna, utan att de, som kände sig manade dertill, skulle skriva på sina namn och derefter skicka listan tillbaka. Dessa listor kallades "försvarslistor" gent emot protektionismen. Den som skickade ut desamma, hade icke för afsigt att lägga större vikt på en sådan opinionsyttring än hvad den i sjelfva verket förtjenade. Men när man på den ena sidan förklarade att man hade tusen namn, hvilka efter hand ökats till fem eller sex tusen, och sade att man dermed ville på den sidan visa "hvad svenska folket tänker", så ville man å motsatta sidan, der man lemnade ut listor, som folk icke trugades att skriva på, visa att man för den sidans åsichter också kunde samla en hel mängd underskrifter. Jag skall återkomma till dessa listor sedermera.

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Hvad som föranlett mig att erinra om detta var icke den ärade talarens yttrande, utan det var den omständigheten, att i går utdelades — jag vet icke hvilken protektionistisk skrift i ordningen, ty vi hafva under denna riksdag fått en massa sådana — i slutna kuvert en skrift med titel: "vördsam adress till 1882 års Riksdag", försedd med en hel del namn. Jag har icke haft tid eller lust att läsa igenom namnen; men de uppgifvas vara 6,000 till antalet, och jag tager den uppgiften för kontant. Vi hafva således fått en ny upplysning om hvad svenska folket tänker, ty i den rigtningen finner man skrivelserna återgifven i går afton i merberörda stora tidning. Jag har egenat denna vördsamma adress den uppmärksamhet, jag tror att man är skyldig en sådan; och då har jag till en början funnit att i desamma äro dels en mängd instämmare namneligen antecknade och dels finnas på sina ställen anteckningar om grupper af instämmare, hvilkas namn man emellertid icke utskrifvit. Största summan af sådana namn är från Drags fabrik i Norrköping, der disponenten har tecknat sig, och derefter stå antecknade 444 personer af fabrikspersonalen vid Drags aktiebolags fabriker i Norrköping. Det må väl sättas i fråga hvad en opinionsyttring af dessa 444 onämnde dragsarbetare, som dock utgöra $\frac{1}{3}$ eller $\frac{1}{4}$ af hela antalet, väga, när disponenten sätter sitt namn först och tager de öfrigas namn med så der i klump. Jag har sökt erhålla upplysningar af våra ärade Norrköpingsrepresentanter om, huru stort antal arbetare finnes vid Drags aktiebolags fabriker; men jag har icke kunnat erhålla bestämda uppgifter. Dock hafva de ansett att arbetarnes antal, deruti inbegripna kvinnor och barn, väl uppgår till 5 eller 6 hundra. Således antager jag gerna, att de, som äro i någon mån vittnesgilla, uppgå åtminstone till 444, ty jag vill icke förmoda, att några andra blifvit antecknade. Jag har äfven lagt märke till, att åtminstone från min ort saknas icke exempel på att ett och samma namn förekommer på mer än ett ställe, en omständighet så mycket ledsammare som detta namn är ett bland de mest tyngande namnen i hela listan.

Ifrån min stad, Örebro, finner jag icke mer än 14 namn på 3 listor. Der kom listornas tillvaro först att offentligen röjas derigenom, att en af stadens tidningar meddelade uppgift, att en »smyglista» cirkulerade i staden för att få påteckning af namn emot handelstraktaten. Härpå svarades af en innehafvare af sådan lista, att den icke

Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

borde kallas smyglista, utan att hon gerna kunde tryckas i tidningen; men det ansågs icke behöfligt, och väl var det; ty det hade eljest lätt kunnat hända att tidningen blifvit tilltalad för det den infört "lögnaktiga och vrängda framställningar till allmänhetens förvillande", och ett sådant åtal är alltid obehagligt, särdeles i en landsortsstad. Det var, såsom jag nyss sade, inalles 14 personer som tecknat på listan inom Örebro, bland dem en "handlande". Jag blef i anledning häraf tillfrågad, huru det stod till med upplysningen i Örebro, när en handlande kunde skriva under en *sådan* lista; och jag kunde icke lemna annat svar än sanningsenligt upplysa, att mannen i fråga handlade med — småsupar och tilltugg. Han har visserligen varit handlande i annan bemärkelse, men det var förr i världen.

Hela antalet tecknade från Örebro län utgör 174. Granskar man huru dessa namn äro fördelade, så finner man, att 100 eller 96 — jag kan ej riktigt säga hvilketdera, ty uppställningen är otydlig — äro från en enda socken. Från samtliga Örebro läns såväl stads- som landtkommuner i öfrigt är i medeltal antecknad ett namn från hvarje kommun. Icke mycket — men likväl *något*, såsom den sade, hvilken fick se Åmål.

Här får jag slutligen förete en bok, som jag i dag fått låna från Finansdepartementet, der den inlemnades i April 1880. Den innehåller dessa nyss omtalade petitioner, som gjordes på de så kallade försvarslistorna emot protektionismen och i afseende å hvilka jag ännu en gång reserverar mig mot att de skola anses betyda mer än de skäligen böra anses betyda; men jag ställer denna blåa bok i jämförelse med den här i går till oss utdelade tryckta adressen och anser mig dertill hafva full rätt. Att den förra boken är så stor, kommer sig dels deraf att alla namnen deruti äro hvar för sig och ej flockvis upptagna, dels deraf att alla namn äro skrifna och dels deraf att den innehåller något öfver 20,000 namn. Under en månad cirkulerade dessa "försvarslistor" till underskrift, först fjorton dagar och sedan, på särskild framställning från aflägsnare landsdelar, andra fjorton dagar. Efter denna tids förlopp inkom ytterligare en hel del namn, hvilka dock icke kunde intagas i boken, emedan man redan hade ordnat namnen i länsföljd. Emellertid hunno något öfver 20,000 namn komma in, och derefter inlemnades boken i Finansdepartementet.

När jag hört uppgifvas, att föreningen "svenska arbetets vänner" skall bestå af 10,000 ledamöter och ser att det är förmöget och driftigt folk, eftersom de kunna gratis skriva, trycka och dela ut så mycket, så må jag tillstå, att det förundrar mig, att de icke kunnat skaffa mer än 6,000 underskrifter, af hvilka icke ens alla lära vara inregistrerade i föreningen, utan åtskilliga torde hafva tillkommit genom en stilla påtryckning i någon verkstad, någon fabrik, en eller annan kommun, der sockenpatronen varit lika nitisk som i den af mig omnämnda socknen i Örebro län.

Då det tvifvelsutän mig förutan kommer att talas tillräckligt i denna fråga, inskränker jag mig nu till att yrka bifall till den föreliggande traktaten.

Her Fredenberg: Herr Talman! Som flere talare af diametralt motsatta åsichter redan uppträdt och säkerligen ännu flere ämna att uppträda med vidlyftiga beräkningar öfver de stora fördelar eller möjligen ännu större förluster, som en ny handels- och sjöfartstraktat med Frankrike skulle komma att tillskynda vårt land, skall jag för min ringa del ur en mera allmän synpunkt söka sammanfatta några af de viktigare skäl, som föranleda mig att yrka afslag på Kongl. Maj:ts förevarande proposition.

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike
(Forts.)*

Jag hemtar flera af dessa skäl från Bevillnings-Utskottets, det vill säga dess frihandelsvänliga majoritets, eget utlåtande, hvori, så vidt jag kan se, konklusionen helt och hållet tappat bort sina förståndiga vägvisare, de väl genomtänkta och klara premisserna. Utskottet säger nemligen att vid underhandlingen om traktaten "den yrkade nedsättningen i tullavgifterna för vissa svenska och norska produkter endast i ofullständigare grad hade kunnat utverkas, samt att ej heller sträfvan det att inskränka antalet af de artiklar, som inginge i traktattarifferna, krönts med fullständig framgång". Efter detta medgifvande tillägger Utskottet vidare att "Utskottet icke kunnat undgå att lägga märke till de många olägenheter, som åtfölja hvarje traktatbestämd tulltariff. Den inskränkning i landets sjelfbestämningsrätt i afseende på tullagstiftningen, som ett sådant aftal innebär, kan icke annat än lända till hinder för afpassandet af denna viktiga gren af lagstiftningen efter tidernas växlande kraf. Det ligger dessutom i sakens natur, att en dylik, genom ömsesidiga medgifvanden tillkommen tariff beträffande lösryckta artiklar ur den allmänna tulltaxan lätteligen skall innehålla väsentliga afsteg från det system, som ligger till grund för landets tullbeskattning, samt sålunda leda till ojemnheter i fråga om denna viktiga beskattningsform". Tager man efter sådana uttalanden på samma gång i betraktande att den utredning, vår industri och våra näringsars ställning undergår och efter hvilken vår tullpolitik skall bestämmas, ännu knappast hunnit avslutas, så finner jag för min del det vara föga välbetänkt att för tio år binda en så betydlig del af vår tulltaxa för ernående af några fördelar af tvifvelaktigt värde i jemförelse med den skada och de stora olägenheter, som en tarifftraktat i närvarande stund ovilkorligen måste åstadkomma. Jag medgifver gerna att vår export på Frankrike är ganska betydlig. Enligt Kommerskollegii sista berättelse uppgick den för år 1880 till 28,699,000 kronor. Men i denna summa ingå ensamt tre artiklar, nemligen *hafre*, *trä* och *jern* med nära 27,400,000 kronor, hvilket, så vidt jag kan förstå, är ett tydligt bevis på att den så mycket beprisade handelstraktaten af år 1865 icke kunnat bidraga till att höja vår förädlingsindustri, hvilken man förgäfvets letar efter att finna representerad, åtminstone med några tusen kronor, på den franska handelsmarknaden. Vår import från Frankrike under samma år uppgick till 6,466,000 kronor, hvilken *i förhållande till vår folkmängd icke obetydligt öfverstiger* Frankrikes förbrukning af våra handelsartiklar. I vår import från Frankrike framträda vin, konjak och likörer med *öfver* 3,900,000 kronor, oberäknadt alla lyxartiklar, som genom den nya traktaten erhålla en vida förmånligare marknad i vårt land än de förut haft.

Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

Enligt den tabell, som finnes intagen i Bevillings-Utskottets betänkande, synes det, att om beräkningen grundas på den tull-lagstiftning, som Riksdagen år 1880 vilkorligen faststälde, så komme statsverket att göra en årlig förlust af öfver 1,000,000 kronor genom dessa tullnedsättningar på öfverfödsvaror och njutningsmedel, hvilka vi dock måste medgifva vara de lämpligaste och ändamålsenligaste att utsätta för tullbeskattning. Utskottet söker visserligen att trösta oss med det påståendet, att när man nedsätter en tullsats, förbrukningen af den vara, som deraf beröres, vanligen stiger i samma mån, men Gud bevare oss från att få igen våra förminskade tullinkomster på sådant sätt, då ju inom hela landet en allmän klagan förspörjes, att lyxen och njutningsbegäret redan öferskridit alla sunda och förnuftiga gränser.

I afseende å linneväfnadsindustrien och i synnerhet den del deraf, som benämnes husslöjd, uttalar Utskottet allvarliga farhågor för den ruinerande inverkan en tullnedsättning på densamma möjligen kan åstadkomma. Men ehuru husslöjden är hemmens bästa rikedom och välsignelse, låter likväl Utskottet dessa betänkligheter fara för det högre syftmålet: frihandelssystemets lyckliggörande ofelbarhet! Om således Utskottet måste i viss mån och indirekt medgifva, att vinsten af den ifrågavarande handelstraktaten snarare liknar sig till förlust än vinst, menar Utskottet dock, att det i *sjöfartstraktaten* ännu har sin bästa trumf på hand. För min del tror jag, att valören af denna trumf genom premieringssystemet för egna fartyg, som Frankrike sistlidet år antagit, blifvit betydligt reducerad, och jag stöder denna min öfvertygelse derpå, att det mäktiga England, ehuru förgäfves, inlagt ganska allvarsamma protester mot detta förfaringsätt, som, om icke till bokstafven, åtminstone till anden kringgår bestämmelserna i 1866 års lag, hvilken tillerkänner främmande nationers fartyg samma rättigheter som Frankrikes egna. Det der skrämokottet, att om vi nu afslå traktaten, Sverige skulle mista alla de förmåner, som tillkomma alla andra nationer, innehåller sannolikt blott löst krut; ty fransmännen, som så väl förstå att taga vara på egna fördelar, skola nog veta att genom premieringssystemet gynna sig sjelfva på samma gång de genom 1866 års lag tillförsäkrat sig hvad de äfven behöfva, den billigaste fraktfart från andra länder.

Då således den nu föreliggande handels- och sjöfartstraktaten icke i någon mån är byggd på likställighetsprincipen, hvilken ju hör vara det förnämsta rättesnöret för en dylik traktat, och jag dessutom anser den nuvarande tidpunkten vara synnerligen olämplig att binda vår frihet och sjelfbeskattningsrätt, enär vi just för närvarande arbeta på att upprätta en ny tulltaxa, lämpad efter våra egna fördelar och intressen, så ligger häri för mig ett tillräckligt skäl att yrka afslag på Utskottets förevarande hemställan.

Hans Excellens Herr Ministern för Utrikes ärendena Friherre Hochschild: Den ärade representanten för Göteborg har såsom ledamot af Bevillings-Utskottet här uttalat sig om det föredragna betänkandet och deröfver gifvit en förklaring, som säkerligen varit

kärkommen för alla dem, som önska framgång åt det nu föredragna ärendet. Det har väl kunnat synas att betänkandets motivering, i synnerhet dess inledning, icke är så kraftfull, som önskligt varit och som Kongl. Maj:ts regering åstundat, då hon är fullt och fast öfvertygad om den absoluta nödvändigheten för oss af en handelstraktat med Frankrike. Utskottet har emellertid i sin slutliga hemställan tydligt tillkännagifvit, att det, efter noggrann pröfning af ärendet, kommit till öfvertygelse om traktaternas nytta. Jag skall därför icke, då betänkandet slutar med yrkande på bifall till Kongl. Maj:ts proposition, nu sysselsätta mig med detsamma, men jag beder att få fästa eder uppmärksamhet å den betänkandet bifogade reservationen, hvilken, skrifven med mycken talang och mycken skarpsinnighet, utan tvifvel utöfvat inflytande på uppfattningen hos dem, som icke underkastat den en grundlig kritik.

Till en början ber jag att få protestera mot ett uttryck, som fäldes af en talare på norrköpingsbänken vid debattens öppnande. Den ärade talaren bakom mig begagnade i sitt anförande ett uttryck, som jag kände djupt och smärtsamt. Han talade om förödmjukelse, han yttrade, att de förenade rikena intagit en förödmjukande ställning under de nyss afslutade underhandlingarne med Frankrike. Jag förklarar, att så icke varit händelsen; något för Sverige förödmjukande har icke förekommit. Frankrikes gamla vänskap för oss och vår gamla vänskap för Frankrike gjorde detta omöjligt. Men skilnaden mellan Frankrike och oss är stor, då det är fråga om afslutande af en handelstraktat, ty å ena sidan uppträder då en mycket mäktig och rik underhandlare, å den andra deremot en jemförelsevis fattig sådan. Sverige är icke rikt, men Sverige har rättighet att vara stolt, dess ombud skulle icke hafva underkastat sig en förödmjukelse. Jag erinrade om den stora skilnaden mellan Frankrikes och våra handelsförhållanden och nationalförmögenhet. I detta hänseende är Frankrike mycket större än mången här torde föreställa sig. Frankrikes handelsrörelse under år 1879 uppgick till import 2,636,000,000 francs, export 2,386,000,000, således en totalrörelse uppgående till ett värde af öfver fem milliarder. Vår handelsrörelse har deremot mycket anspråkslösa dimensioner. Om vi nemligen följa Kommerskollegii uppgifter om Sveriges export till Frankrike under samma år, finna vi att den uppgick till ett värde af 27,289,000 kronor, Norges export uppgick då till 8,511,000 kronor, eller tillsammans ungefär 36 millioner kronor, hvilket, förvandladt till franskt mynt, utgör 50 millioner francs. Vid sidan af dessa 50 millioner, som angifva Sveriges och Norges export till Frankrike, ställer nu Frankrike den betydliga siffran af fem milliarder, utgörande Frankrikes totala handelsrörelse; och detta torde kunna förklara, att vi icke kunnat underhandla med detta land i fullkomlig likställighet.

Reservanten uttalar sin ledsnad öfver att lyxartiklar och öfverflödsvaror genom bifall till handelstraktaten komma att vinna tullindringar. Det hade varit mig mycket kärt, om reservanten på samma gång lemnat något slags definition på hvad han förstår med öfverflödsvaror. "Öfverflödsvara" är nemligen ett särdeles elastiskt uttryck;

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

det som för några år sedan var en öfverflödsvara, anses i dag såsom en behofsartikel och det som i dag är en lyxartikel blir snart nog ett absolut behof. Jag får härvid anföra ett exempel, nemligen artikeln kaffe. Det torde ännu i vårt land finnas personer, under hvilkas lifstid en lag varit gällande i Sverige, som förbjöd bruket af kaffe såsom en öfverflödsvara och såsom något för nationen demoraliserande; och dock ser man nu, att reservanten betraktar just kaffe såsom en nödvändighetsvara. Jag antager att reservanten med uttrycket "öfverflödsartiklar" afser hufvudsakligast vin och siden. Ett vin, som kostar många kronor buteljen, är naturligtvis, efter våra förhållanden räknadt, en öfverflödsvara; men viner finnas, som kosta ganska obetydligt och äro mycket nyttiga, ja bestämdt mycket nyttigare än en annan dryck, som tyvärr i allt för stor qvantitet förtäres inom vårt land. Kan det då vara skadligt att underlätta införseln af det billigare vin, som utgör en läskande och någorlunda billig, men alls icke berusande dryck? Jag tror det icke; jag hoppas tvärtom, att det icke skall dröja alltför länge, innan detta billiga vin blifver en daglig förbruksartikel i de flesta svenska hushållen. Kammaren tror ej att detta kan blifva fallet, men jag ber då att få erinra om huru förhållandet varit med kaffe. Om man för några årtionden sedan talat derom, såsom jag nu talat om vin, skulle måhända samma tvifvelsmål då hafva blifvit uttryckt. En annan s. k. öfverflödsartikel skulle vara siden. Men, mine Herrar, det finnes många slags siden. Har icke äfven siden blifvit en nödvändighetsvara för oss? Det finnes kanske ingen af denna Kammares ledamöter som icke i detta ögonblick har på sig en sidenhalsduk och det finnes säkerligen icke en bland dem, inom hvars familj klädespersedlar af siden icke förekomma. Icke kan man såsom en öfverflödsvara anse hvad som nu ingår i den allmänna förbrukningen. Jag tror för min del, att, om de fem reservanterna sins emellan öfverlagt om hvad som borde förstås med öfverflödsvaror, de knappast skulle hafva kommit till enighet derom.

Reservanten uttalar vidare i nästa stycke den åsigten, att för ögonblicket en protektionistisk ande skulle gå genom Europa och att, med undantag af England, intet annat land än Sverige befunne sig på en förderflig teoris sluttande plan. Detta beror på otillräcklig kännedom om de verkliga förhållandena. Protektionistiska sympatier finnas ingenstädes hos allmänheten. Protektionism tillämpas visserligen för ögonblicket i Tyskland, men hvad säger väl tyska folket derom? Ännu är det blott ett experiment, som der göres; jag tror icke att experimentet skall leda till systemets bibehållande.

Jag förbigår den delen af reservationen, som handlar om tolkningen af 61 § Regeringsformen. Jag tror nemligen icke att denna fråga bör från *min* sida föranleda någon anmärkning; hade en anmärkning varit påkallad, så hade den nog blifvit från annat håll framställd.

Reservanten åberopar några af mig till statsrådsprotokollet uttalade ord, då jag erinrat om de alternativa tullsatsar, hvilka af 1880 års Riksdag bestämdes. Det var min skyldighet vid utfärdande af instruktion för våra fullmäktige i Paris att fästa uppmärksamheten vid

allt det, som kunde användas som argument vid underhandlingarne. Min erinran var icke afsedd för frågans behandling i riksdagen, utan för att tjena till ett nyttigt och användbart vapen vid underhandlingarne med de franska komiterade; och argumentet har också der visat sig icke vara utan nytta.

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Vidare har reservanten fäst uppmärksamheten vid den konvertering, som egde rum, då vår tulltaxa förändrades till följd af det nya vigtsystemets införande. Vid denna konvertering skedde jemväl åtskilliga höjningar i tullsatserna; och jag vill särskildt fästa uppmärksamheten vid en förhöjning, dervid tullsatsen höjdes från 47 till 50 öre. Jag var den tiden ledamot af tullkomitén; och jag beder den ärade reservanten, med hvilken jag då i denna komité var kollega, erinra sig, att jag hyste mycket stora betänkligheter mot en sådan förändring. Den är nemligen en förhöjning med sex procent; jag frågar, hvad *vi* skulle sagt, om Frankrike helt plötsligt, innan ännu gällande traktat blifvit uppsagd, och under tillkännagivande att det endast handlade om en jemkning och således icke hade något att betyda, företagit sig att höja tullsatserna på stångjern med sex procent, från francs 6 till francs 6,36?

Då tullstadgan utfärdades, hade jag inträdt i utöfningen af det embete, som jag nu har äran bekläda, och jag tillkännagaf officielt för franska regeringen att en förändring blifvit införd i våra tullsatter, som medförde några jemkningar i desamma. Från fransk sida svarades då, att man förutsatte, att franska importörers traktatsenliga rättigheter fortfarande skulle respekteras. Derpå kunde jag naturligtvis icke gifva annat än ett jakande svar. Om sålunda någon fransk medborgare vid import till Sverige af sådana varor, som finnas i 1865 års handelstraktat omförmälda, reklamerat behandling enligt denna traktat, så hade han fått åtnjuta sådan behandling; ty om en tullkammare emot hans protest hade tillämpat tulltaxans bestämmelser och han i besvärsväg vändt sig till Kongl. Maj:t, så hade Kongl. Maj:t icke kunnat göra annat än respektera en genom traktaten bestämd rätt. Den nya tulltaxan utfärdades att gälla den 3 December 1880, då man i Frankrike visste att den gamla handelstraktaten snart skulle uppsägas; man ville icke för en så kort tid och för jemförelsevis så obetydliga intressen framkalla besvärliga och möjligen obehagliga reklamationer.

Den nya handelstraktaten erbjuder oss ganska stora fördelar derigenom, att tullsatserna å våra viktigaste exportartiklar till Frankrike blifvit nedsatta. Den gamla tullsatsen å stångjern har blifvit nedsatt från 6 till 5 francs. Det kan visserligen synas att denna nedsättning icke är betydlig; men om alla andra stater erhålla en sådan minskning i tullsatsen och Sverige ensamt drabbas af det högre beloppet, så är det gifvet, att den till Frankrike från Sverige importerade varan ställer sig dyrare än den, som införes från alla andra länder och följden blir den att vi komma i en särdeles ogynsam ställning och hotas med att utestängas från den marknad, som vi annars der kunnat tillförsäkra oss.

Råstänger hafva varit föremål för mycken uppmärksamhet; smält-

Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

stycken likaså. I den gamla handelstraktaten fans icke någon grund bestämd för slagghaltens beräkning i dessa jernvaror. Emellertid be- fans att särskildt våra råstänger voro af så utmärkt beskaffenhet, att denna artikel icke kunde anses höra till den kategori, som borde behandlas såsom simpla jernvaror. Frankrike fordrade till en början, att slagghalten skulle bestämmas till minst 10 procent, men då vår minister protesterat häremot, gick Frankrike ned till 6 procent. Ytterligare framställes från vår sida anmärkningar mot procenttalet och på underhandlingens väg lyckades man slutligen komma ned till 4 procent. Lägre kunde man ej komma; men protokollen vittna att frågan upprepade gånger varit af våra fullmäktige framhållen och att man icke kan tillskriiva någon försumlighet å deras sida, att vi icke uppnådde det från svensk sida påyrkade resultatet, nemligen 2 procent slagghalt.

Med afseende å hyflade trävaror har en icke ringa fördel vunnits derigenom, att vi lyckats få sänkt den af Frankrike i tarif général uppförda tull af 1 franc för 100 kilogram. Genom 1865 års traktat bestämdes tullen till 10 procent af värdet. Några år derefter ingick Frankrike en traktat med Schweiz, som fortfarande bibehöll samma tullsats på hyflade trävaror; men genom ett cirkulär från Frankrikes generaltullstyrelse blef sedermera bestämdt, att vissa skilda delar af hyfladt trä skulle kunna införas tullfritt från Schweiz. Det afsåg s. k. hårdt träslag, förnämligast ek. Svenske ministern i Paris, numera affidne friherre Georg Adelsvärd, lyckades då genom sitt personliga inflytande hos Frankrikes finansminister få bestämmelserna i berörda cirkulär utsträckta till alla från Sverige kommande hyflade trävaror; men någon traktatsenlig rättighet dertill har Sverige aldrig egt, utan sväfvat i ständig fara att förlora denna fördel. Det är naturligtvis obehagligt att se varor, som behandlats som tullfria under ett antal år, åter beläggas med tull; man får härvidlag icke jemföra med hvad som varit, utan med det, som ovilkorligen måste komma, derest vi ej ingå ny traktat, d. v. s. med den franska tarif général, hvilken bestämmer tullen för hyflade trävaror till 1 franc. Den nu afslutade traktaten nedsätter denna tullsats till 50 centimeter. Betydelsen af vår träförädlingsnäring är stor; detta har redan här framhållits, liksom det framhållits af sakkunniga personer i meddelanden till pressen, och den sannolika vinsten genom den erhållna nedsättningen är så betydlig, att vi skulle brista i skyldig omtanke för en vigtig svensk näring, om vi utsatte den för ett så ogynsamt förhållande som att för sina produkter betala dubbelt i tull mot andra nationer.

Det har yttrats ganska mycket om sjöfartstraktatens större eller mindre betydelse för vårt land. Jag tror, mine Herrar, att det icke kan sättas i tvifvel, att vi måste häfva en sådan traktat med Frankrike, ty, derest vi sakna den, komma vi i en isolerad ställning. Reservanten omnämner två länder, hvilka icke med Frankrike ingått någon sjöfartstraktat och deraf ej haft någon olägenhet: det ena är Ryssland, det andra Danmark. Jag förmodar de fleste af Kammarens ledamöter redan blifvit underrättade om att med afseende å Ryssland ett misstag

blifvit begånget. Ryssland har en traktat af år 1874, på grund hvaraf Ryssland åtnjuter den mest gynnade nations behandling med afseende å sin navigation på Frankrike. Sammaledes förhåller det sig med Danmark. Danmark åtnjuter genom en traktat af år 1842 för sin sjöfart på Frankrike den mest gynnade nations behandling. Att sjöfartstraktater med Frankrike äro af synnerligt stor betydelse bevisas bäst deraf, att England, som sedan ett år förgäfves underhandlat med Frankrike om en handelstraktat, dock i sista ögonblicket, innan dess sjöfartstraktat löpte till ända, hvilket var den förste i denna månad, sista dagen i Februari skyndade sig att med Frankrike ingå en ny sjöfartskonvention.

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Då nu alla andra länder hafva sjöfartstraktater med Frankrike och då en sådan för vårt broderland Norge, trots allt hvad här i dag blifvit sagdt, är en lifsfråga, frågar jag eder, mine Herrar, om ej dessa omständigheter kunna fullt uppväga reservanternas åsigt om en sjöfartstraktats obehöflighet.

I sammanhang med sjöfartstraktaten har jag nämnt Norge. Mine Herrar! Norge väntar med otålighet utgången af de öfverläggningar, som nu försiggå i svenska Riksdagen. Följden af ett afslag här skulle vara för unionen — jag tvekar icke att säga det — ödesdiger, ty Norge är en af de betydligaste sjöfarande nationer i Europa. Det är en ganska grannliga ställning, i hvilken den svenska Riksdagen på grund deraf befinner sig. Frågan är icke blott nationalekonomisk, den är icke blott en inre tullfråga, den är äfven politisk, ty sjöfartstraktaten bestämmer vår flaggas behandling i Frankrikes hamnar. Unionstecknet i Sveriges och Norges flaggor är symbolen för båda rikenas förening, en förening, som försäkrat dem en nära sjuttioårig fred och en ärad ställning i det europeiska statssamfundet. Skulle vi nu genom ett afslag å sjöfartstraktaten framkalla möjligheten af en differentiel behandling af de två flaggor, som gemensamt prydas af detta tecken? Det vore i sanning bedröfligt!

Jag torde under diskussionens fortgång få tillfälle att vidare yttra mig. För det närvarande skall jag icke längre upptaga Kammarens tid. Tillåt mig dock att sluta med en uppmaning till eder, mine Herrar: tagen traktaten; det är eder pligt mot broderlandet; det är eder pligt mot eder sjelfva; det skall, jag hyser derom en fast tillförsigt, blifva en lyckosam tid för oss, då vi i fred och lugn och utan allt för täta ombyten i vår tull-lagstiftning kunna fortsätta på den bana, vi vandrat under de senaste åren.

Herr Nils Petersson: Då jag varit i tillfälle att deltaga i öfverläggningarne angående 1865 års handels- och sjöfartstraktat med Frankrike, känner jag ett verkligt behof att till vår aktade regering fram-bära ett hjertligt tack för den behandling, som nu föreliggande traktat fått. Man är nemligen nu icke försatt i den svåra belägenhet, som vid 1865—1866 årens riksdag, utan man kan fritt tala och fritt fatta sitt beslut i frågan utan att på samma gång utsätta regeringen för det obehag, som skulle blifvit en följd af ett afslag förra gången. Såsom jag nämnt, deltog jag såsom riksdagsman i behandlingen af

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

1865 år traktat; och jag ansåg mig nödsakad att rösta för bifall till densamma, hvilket icke torde förundra någon, som eger kännedom om huru annorlunda frågan då stälde sig mot nu. Traktaten var då icke blott afslutad, utan man hade äfven börjat att tillämpa den, och under sådana förhållanden var det icke gerna möjligt att göra annat än antaga traktaten.

Nu uppstår naturligtvis den frågan, huruvida man under de år, som förflutit sedan traktaten afslutats, kommit i erfarenhet af huruvida den varit för landet gagnelig eller icke. Sjutton år hafva sedan dess afslutande tilländagått; man bör således hafva väl hunnit stadga sitt omdöme derutinnan. Det är gifvet, att man kan se denna fråga från olika synpunkter och följaktligen komma till olika resultat. Jag vill betrakta saken från min synpunkt, och jag får erkänna att man måste ingå i frågan huru det förhåller sig med Sveriges handel och sjöfart och huru dessa näringar skötts för att kunna bilda sig ett begrepp i frågan. Jag medgifver, att tullsatserna på 1850-talet voro alldeles orimliga och att det behöfdes förändringar deri. Men huru gick Sverige till väga i detta fall? Jag tror att vi icke handlade klokt. Från att vara det mest protektionistiska land, som då fans, kastade Sverige om och blef ultra frihandlare. För min del tror jag, att dessa riktningar äro misstag båda två. Att hålla medelmåttan dem emellan är, enligt min åsigt, det bästa; men, säger man, det har man icke gjort, ty vi hafva ännu kvar tullar i öfverflöd. Ja, vi hafva verkligen tillräckligt med tullar, men huru förhåller det sig med dessa tullar? Hvad afse de? Är man öfverens om att tullar äro skatter, är det af stor vigt att tillse, huru ett så stort skattebelopp är fördeladt på befolkningen. De, som äro frihandlare, säga att vi endast skola hafva finans-tullar. Detta är nog godt och väl: kunna vi vara belättna med endast finans-tullar och äro dessa fördelade så, att de drabba alla skattande proportionsvis lika, då hafva de alldeles rätt i sitt påstående. Att vår nuvarande tullagstiftning är sådan, derpå vill jag dock på inga villkor ingå. Bland de artiklar, hvilka anses utgöra föremål för finans- och kassatullar, äro tobak, kaffe och socker de viktigaste, men då vi veta huru stor förbrukningen af dessa artiklar är, månne denna beskattning drabbar den del af folket, som bäst är i tillfälle att betala? Jag tror herrarne måste medgifva, att så icke är förhållandet, utan att en revision af tull-lagstiftningen i det hänseendet är i högsta grad af behofvet påkallad; men om denna traktat antages, omöjliggöres en sådan revision. Jag anhåller derföre till hvad Herr Statsrådet nyss nämnde få tillägga, att hvad som förut varit en öfverflödsartikel nu mera blifvit ett verkligt behof. Så förhåller sig med sockret och kaffet. Derhän har det gått med dessa artiklar, och då måste man göra en omflyttning, så att de komma på sin rätta plats igen.

Deremot vågar jag påstå, att den tid ännu är långt aflägsen, då viner och sidentyger skola räknas till folkets behof. Man kan visserligen få en dylik föreställning, då man vistas i en hufvudstad och rör sig bland en befolkning, som förer ett sådant lefnadssätt, som här i Stockholm är fallet, der största delen af befolkningen har bestämda årliga inkomster och äro oberoende af konjunkturerna, som ju alstra

konsumtionsförmågan. Jag tror Herrarne i allmänhet fäst allt för liten uppmärksamhet vid detta förhållande. Huru kan man för öfrigt föreställa sig att vi i längden skola kunna uppehålla denna import? Om Sverige icke vill fortgå på det nationalruinerande Gripenstedtska tull- och finanssystemet och oupphörligt åsamka oss nya utländska skulder, måste vi göra inskränkningar, och hvilka äro väl de, som i första hand måste inskränka sig, om icke just den del af befolkningen, som icke har några bestämda inkomster, utan får nöja sig med att underkasta sig konjunkturförhållandena, hvilket tjenstemännen deremot icke behöfva göra. Det var hvad jag velat säga härom.

Vidare yttrade Herr Statsrådet, att det sårade honom, att man vågade uttrycka sig så, som om det skulle innebära något förödmjukande för svenska nationen att ingå på en sådan traktat som den nu föreliggande med Frankrike. Man kan naturligtvis hafva en olika uppfattning om hvad som är förödmjukande eller icke, men nog synes det besynnerligt, att underhandlarne å franska sidan drifvit igenom sina åsikter nästan i allt och sett sig till godo i alla hänseenden. Jag vill icke lägga detta vår regering till last, ty icke är det svenska regeringens fel, att deribland icke finnes en Gambetta, som förstår sig på att stå på sitt lands bästa så, som han gjort.

Hvad jag nu egentligen har att invända emot ett förnyande af franska traktaten är, att jag anser oss vara ett för litet och för fattigt folk att sålunda befordra lyx och öfverflöd, hvilket skulle blifva fallet om densamma nu antoges, ty då skulle sådana artiklar i förfärande mängd strömma in i landet.

Man kan nu visserligen häremot invända, att detta icke egentligen rör oss, emedan de, som vilja köpa dylika öfverflödsvaror, nog lära göra det i alla fall, men det framkallar alltid en större konsumtion än som är med våra förhållanden förenligt. Följden häraf blifver, att man lefver öfver sina tillgångar, och detta kan icke vara lyckligt hvarken för den enskilde eller för nationen i sin helhet.

Jag vill nu på samma gång bemöta ett yttrande af Herr Hedlund. Han yttrade nemligen, att traktaten vore så fördelaktig, derföre att den icke band flera än fem tullsatser för oss och att detta vore en sådan småsak, att den mera än uppvägdes af andra fördelar som traktaten medförde. Om nu också denna traktat endast binder tullen å fem artiklar, kunna dessa just vara de för oss viktigaste. Jag vill nu endast räkna upp tre af våra s. k. kassaartiklar, nemligen kaffe, socker och tobak. Dessa äro dock de viktigaste och för staten mest inkomstbringande. Man kan nu måhända fråga hvad det är jag egentligen vill. Jo jag vill just, att man skall sätta ned tullen på tobak, kaffe och socker, hvilka artiklar rent af blifvit en nödvändighetsvara hos oss, och att man deremot skall höja tullen på lyxartiklar, och dit måste man räkna de flesta, som uppräknas i traktaten. Detta tror jag är högeligen af behovet påkalladt, ty den, som har råd att betala utländska viner och läckerheter för commen, och som är i tillfälle att kläda sig och sin familj i siden, band och dylikt, af honom kan man gerna taga högre beskattning, i synnerhet som ju statskassan väl behöfver bidrag. För deras skull behöfver man visst icke ingå

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

på traktaten, ty behöfvas sådana öfverflödsvaror, så komma de nog in i tillräcklig mängd utan någon traktat derom, och skulle genom en förminskad import häraf erhållas minskad tullinkomst, så vore det ju en nationalvinst, att penningarne för varans värde stannade inom landet. Jag kan icke heller med tystnad förbigå det vådliga uti att fortgå på det i mina ögon så förderfliga frihandelssystemet, som icke blott förstör alla våra näringar och handelsaffärer utan äfven befordrar skuldsättning och skogssköfving. Hvad skall väl slutligen blifva följden af ett sådant system? Man må gerna berömma den handelsfrihet och den ökade konsumtionsförmåga svenska folket derigenom fått; för min del tror jag detta icke är något glädjande tidens tecken. Konsumtionsförmågan har nu gått så långt, att befolkningen för att kunna efter-apa dem, som lefva kräsligt och kläda sig dyrbart, upptaga hypotekslån på sin jord och, sedan de lefvat upp dessa penningar, sälja de sina skogar. Hvert skall ett sådant sätt att gå till väga slutligen föra annat än till fattigdom och ruin och derpå följande emigration till Amerika. Utom all annan skam och skada, som härigenom uppstår, blifver man äfven stäld i sådana förhållanden, att man beröfvar den svenska jorden sin skönaste prydnad, skogarne, hvilket gör den, om icke alldeles obeboelig, åtminstone obehaglig och otreflig att bebo. Detta är en sak som ligger mig så nära om hjertat, att jag icke kan uttrycka den sorg, jag deröfver känner. Dertill kommer, att vi äro ett sjelfständigt folk och att svenska representationen icke endast vid denna riksdag utan äfven vid dem, som komma 10—17 år härefter, bör ega rätt att bestämma öfver de skatter den vill åtaga sig, utan att vara bunden genom en sådan traktat under en lång följd af år. Låt vara att derom icke säges något i traktaten, det ligger likväl i det hänseendet ett visst band i densamma och man kan befara att om en dylik fråga en gång uppstår mötas af det svaret: det strider emot traktaten. Sådant hafva vi hört många gånger förut. Om också icke nationalkänslan såras, så anser jag dock således ett antagande af traktaten vara ett ingrepp i en af svenska folkets heligaste rättigheter, nemligen sjelfbeskattningsrätten; och den anser jag icke någon svensk bör sälja för den grynvälling, som nu erbjudes.

Jag sätter sjelf en ära uti att vara svensk och derföre yrkar jag afslag å Utskottets förslag.

Herr Hammarberg: Jag antager att Herrarne redan fått nog af siffror i denna fråga både inom och utom Kammaren; och skall derför icke besvära Kammaren med att åhöra några sådana ej heller dermed belasta protokollet. Jag har begärt ordet allenast för att på ett kortfattadt sätt gifva tillkänna min ståndpunkt i frågan.

Jag kan icke neka till att denna traktats bestämmelser, då jag först genomläste desamma, icke tillfredsstälde mig, utan att jag fann flere af de emot desamma framställda anmärkningar berättigade, men det var dock icke så mycket de siffror, traktaten innehöll, som hos mig väckte anstöt, utan ännu mer den af densamma i allmänhet framgående bristen på reciprocitet, som icke kan vara angenäm att se och till och med förefaller sårande för nationalkänslan, men det är

nu en gång så här i världen, man kan icke alltid få alla sina önskingar uppfyllda, utan måste oftast taga saken efter de omständigheter, som förefinnas. Det finnes ett ordspråk på engelska, som säger, att om önskingarne vore hästar, skulle tiggare rida; och detta ordspråk får man kanske tillämpa äfven på denna sak. Man får taga den icke sådan som man vill hafva den, utan som densamma i verkligheten föreligger.

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Jag fäster mig, såsom jag redan antydtt, icke så särdeles mycket vid de lägre tullsatser, som blifvit satta på åtskilliga lyxartiklar, ehuru jag erkänner det ganska berättigade i principen af de anmärkingar, som deremot blifvit gjorda. Det kan icke nekas, att de äro befogade. Men just detta är något, som man bör räkna bland de mindre saker, som man måste låta passera.

Hvad jag mest fäst at mig vid är den brist på likställighet, som uppstår, om man i procent efter varans värde vill beräkna tullsatserna på hvad vi importera från Frankrike och jemföra dem med den tull, som i Frankrike måste erläggas å från Sverige importerade varor.

En sådan jemförelse ställer sig då i hög grad för oss ofördelaktig, men det finnes andra omständigheter som måste tagas i betraktande och som väga tyngre i vågskålen, och detta är i korthet sagdt, att vi under nu rådande förhållanden hafva ett behof af att få en traktat med Frankrike till stånd. Vi böra taga i betraktande, att Frankrike till stor del är afsättningsort för vårt jern och vårt trä, dock mindre för jernet än för trävarorna, men möjligt är, att den skilnad, som är gjord i tullen å jern, kan i någon mån komma att öka vår jernexport till Frankrike. Ty ehuru den tull, som nu blifvit bestämd, är alltför hög för oss, så är dock den föreslagna nedsättningen på tackjern från francs 2 till 1,50 och på stångjern från 6 till 5, allt per 100 kilogram i procental beräknad, icke så ringa; denna enda franc, hvarmed nedsättningen för stångjern skulle ske, utgör dock cirka 5 % på varans värde och är således icke så alldeles att förakta.

Hvad våra trävaror beträffar, så äro visserligen ohyflade trävaror i Frankrike tullfria för närvarande, och vi hafva ingen anledning att tro, att deri skall ske någon förändring; men en sådan är dock möjlig. Hvad det hyflade godset beträffar, så är väl all sannolikhet för, att denna affär skall taga stor utsträckning. Man har visserligen anfört att, då vi förut, när varan var tullfri, icke kunde införa någon större mängd deraf i Frankrike, det är föga troligt att exporten dit skall kunna ökas, när vi äro tvungna att betala tull. Det är en anmärkning, som låter ganska bra, men den är dock icke riktig, ty ett helt annat förhållande inträder nu, då Frankrike i sin tariff infört en tull å hyfladt gods af en franc per kilo och vi få fördelen af att införa vår tillverkning deraf mot half tull.

Det bestämmande för mig i hela denna fråga ligger dock i sjöfartstraktaten, ty, mine Herrar, skulle vi riskera att få återgå till de förhållanden, som voro före 1865, så vore det ganska illa för oss, och det är, jag bekänner det, fruktan för en sådan möjlighet som är en bestämmande faktor för det votum, som jag kommer att afgifva. Jag har redan antydtt och kan icke neka till att det är flera bestämmelser

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*

(Forts.)

i traktaten som för mig äro motbudande, men sjöfartstraktaten är af så väsentlig betydelse för vårt land, att andra betänkligheter måst vika, helst här gäller att taga allt eller intet.

Att Norge skulle, såsom den förste talaren i dag antydde, anse denna fråga om sjöfarten vara af endast ringa betydelse, har jag svårt att fatta, ehuru jag förut sett detta påstående uttaladt, men det votum Norge i frågan afgifvit bevisar dock en helt annan uppfattning hos Stortinget.

Då jag nu på anförda grunder icke anser mig kunna motsätta mig traktatens antagande, utan anser, att dess förkastande kan leda till allvarsamma olägenheter för vårt land, så ber jag att för Kamraren få nämna, att jag för min del kommer att rösta för bifall till densamma.

Grefve Björnstjerna: Jag skall först med ett par ord bedja att få vidröra frågans grundlagsenliga beskaffenhet. Såväl den förste ärade talaren som Herr Nils Petersson i Runtorp tycktes anse, att grundlagen skulle lägga hinder i vägen för antagandet af en traktat, gällande för flera år, enär en dylik inverkar på svenska folkets sjelfbeskattningsrätt. Vore denna uppfattning riktig, skulle Sverige vara det enda land i hela världen, som icke hade rätt att, emot erhållande af vissa fördelar, lemna ett annat folk motsvarande sådana. Detta förefaller mig vara helt enkelt orimligt. Jag styrkes i denna min åsigt deraf, att Riksdagen sjelf godkänt den nu tilländalupna traktaten med Frankrike och således redan underkänt ofvannämnde talares grundlagstolkning, vid hvilken man i sådant fall icke längre torde behöfva uppehålla sig. Jag öfvergår därför till sjelfva saken.

Jag skall icke plåga herrarne med en mängd siffror, hvilka alltid blifva omöjliga att i minnet bibehålla, utan endast i korthet framhålla de skäl, hvilka förmå mig att rösta för antagande af traktaten. Det är sant, en tarifftraktat har olägenheten att hindra Riksdagens beskattningsrätt så till vida åtminstone, som den förhindrar att höja tullsatserna på åtskilliga artiklar, som i annat fall särdeles väl lämpat sig för en högre beskattning. Å andra sidan måste det dock äfven medgifvas, att en sådan traktat är af icke obetydlig fördel genom den stabilitet, den gifver tullagstiftningen, en sak som för handel och näringar är af så hög vikt. Det band, som en tarifftraktat lägger på ett folks sjelfbeskattningsrätt, kan väl dessutom icke anses innebära någon synnerlig våda, derest det icke skadligt inverkar på statsintraderna eller på näringarne. Att den här föreslagna traktaten icke kan komma att inverka skadligt på statens intrader, det har Utskottet ganska tydligt visat. En jämförelse mellan nu gällande tulltaxa och traktatens bestämmelser visar att hela minskningen i statsinkomster, som af traktatens antagande kan blifva en följd, uppgår till icke mer än omkring 13,000 kronor, och denna summa, mine Herrar, är väl alltför obetydlig, att ens böra tagas det ringaste i betraktande. Nu väntar jag mig visserligen den invändning, att man vid en sådan beräkning icke bör taga hänsyn till nu gällande tulltaxas bestämmelser, utan till förhållandena, sådana de skulle gestalta sig, derest den år 1880,

under förutsättning af handelstraktatens upphörande beslutade tulltaxan komme till stånd. Men utom det att det förefaller mig högst eget att göra beräkningar efter en tulltaxa, som icke är gällande, torde, derest den satsen är riktig, att höga tullar minska, måttliga deremot öka statens inkomster, det vara gifvet att den år 1880 föreslagna högre tulltaxan, om den blefve gällande, icke komme att inbringa staten de inkomster, som man här förespeglar oss.

Man har vidare anmärkt, att Frankrike varit obilligt i sina fordringar, ja, behandlat oss på ett öfvermodigt sätt. Härpå vill jag svara, att då Frankrike jemför sin export till Sverige med vår till Frankrike och finner, att det till Sverige exporteras, enligt franska uppgifter, för icke mera än 8 millioner francs om året, under det att Sverige till Frankrike årligen exporterar för 68 millioner francs, är det ju naturligt, att Frankrike anser traktaten hufvudsakligen vara till vår fördel och således fordrar att vi, för att komma i åtnjutande af densamma, göra icke så små eftergifter. Att Frankrike visade sig småaktigt, då det underkände evalveringen af tullsatserna i sammanhang med metersystemets införande hos oss, vill jag gerna medgifva, ehuru det dock å andra sidan icke kan förnekas, att Frankrike hade rätten på sin sida. Ganska billigt förefaller mig deremot, att Frankrike, då det medgifver icke obetydlig lindring i tullen på våra förnämsta exportartiklar, vårt jern, våra trävaror och våra landtmannaprodukter, å sin sida af oss fordrar tullnedsättning på några af dess största exportartiklar och i främsta rummet på viner. Nu är jag visserligen, i olikhet med utrikesministern, af den åsigt, att viner höra till de artiklar, som bäst lämpa sig för en hög beskattning. Men man bör dock ihågkomma, att traktaten afser endast lätta viner, och att vi således äro fullt berättigade att höja tullen på alla andra slag. Någon fara förefinnes då åtminstone icke att statens inkomster skola komma att minskas genom den föreslagna vintullen. Dessutom gäller denna tullnedsättning endast sådana viner, som direkt från Frankrike hit importerats. Det finnes således ej heller något hinder för oss att lägga huru hög tull vi vilja på viner, som inkomma till exempel från norra Tyskland och som, ehuru bärande namnet af franska, säkerligen aldrig sett Frankrikes jord.

De artiklar, för hvilka Frankrike i andra rummet fordrar tullnedsättning, äro de så kallade *articles de Paris* eller hvad man hos oss gemenligen benämner modeartiklar, band, plymer och annat franskt skräp. Jag medgifver gerna, att äfven sådana artiklar synnerligen lämpa sig för en mycket hög beskattning, men lika visst är, att då det antal personer, som inom Sverige förbrukar dem, är jemförelsevis så obetydligt, det icke kan åstadkomma någon nämnvärd skilnad i statsinkomsterna, antingen tullen på dessa artiklar sättes högre eller lägre. Deremot spela de i Frankrikes näringslif en så stor roll, att Franska regeringen ovilkorligen måste beakta den. När så är förhållandet, finner jag icke något skäl för oss att förkasta traktaten, derföre att dessa små lyxartiklar i den äro tillgodosedda. Hvad åter artikeln siden angår, torde det för en hvar af herrarne vara bekant, att samtliga våra sidenfabrikanter förklarar, att den föreslagna nedsättningen

Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

i tullavgiften gör dem ingenting. De hafva nemligen sin tillverkning så stäld, att de i alla fall kunna exportera icke obetydliga kvantiteter, hufvudsakligast till Norge och Finland.

Beträffande linneväfnader får jag bekänna, att jag icke vet, om vi hemta några dylika från Frankrike, men i alla händelser kan väl en fabriksnäring, som blott sysselsätter omkring ett hundratal arbetare, icke tillerkännas synnerligen stor betydelse. Nu säger man, att, om vi medge Frankrike nedsättning i tullen på dessa varor, måste vi göra samma eftergift åt alla dem, hvilka tillförsäkrats rätt att behandlas lika med den mest gynnade nation; och på det sättet skulle äfven vår husslöjd tillintetgöras. Det torde dock kunna sättas i fråga, huruvida icke högre tullar på linneväfnader skulle kunna framkalla en ökad fabriksnäring, och det är en allmänt erkänd sanning, att, der en blomstrande fabriksnäring uppstår, der går husslöjden under. Att till husslöjdens befrämjande afslå traktaten lär således icke vara skäl.

Kommer så slutligen artikeln "maskiner". I afseende härå ber jag att få erinra, hvad redan af åtskillige talare blifvit påpekadt, att icke någon industri i vårt land under de senare åren gått så mycket framåt som just våra mekaniska verkstäder och gjuterier. Jag har sjelf hört en af våra största verkstadsegare förklara, att den tullfria införseln af maskiner gör ingen skada, tvärtom. Verkstäderna behöfva sjelfva tillägna sig de nyaste, tidsenligaste maskinerier från Amerika och England. Så länge de få tullfritt införa dessa eller delar deraf, hysa de ingen fruktan för konkurrens med utlandet. För öfrigt torde det icke vara för herrarne obekant, att till våra verkstäder för närvarande ingå så stora beställningar, att de icke se sig i stånd att mottaga dem alla. Traktaten medför således, så vidt jag kan se, icke något men vare sig för vår industri eller för våra statsinkomster, men länder deremot till stort gagn för våra förnämsta exportartiklar.

Traktatens största fördel anser jag dock ligga i den trygghet den skänker vår sjöfart. Som vi alla veta, har vår fraktfart på Frankrike under den tid, den gamla traktaten varit gällande, sjudubblats. En talare har här velat påstå, att förhållandet är det samma med vår sjöfart i sin helhet. Men, mine Herrar, så är verkligen icke förhållandet. Under det att sjöfarten på Frankrike, som jag nyss nämnde, sjudubblats, har vår sjöfart i allmänhet under samma tid endast fyrdubblats.

Vår årliga bruttofraktvinst på Frankrike utgör nu $4\frac{1}{2}$ millioner kronor, och en rörelse, som lemnar en sådan behållning, kan väl hafva berättigade anspråk att betraktas såsom en ganska tungt vägande faktor i fråga om vår tull- och handelspolitik, och denna fraktvinst är beroende på att differentialtullen icke ånyo i Frankrike införes. Man invänder, det finnes icke den ringaste anledning att befara, att Frankrike, äfven om traktaten icke kommer till stånd, åter skall pålägga dessa dryga afgälder, som förr hvilat på den främmande sjöfarten och som afskaffades genom 1866 års lag. Ja, mine Herrar, äfven om så vore, ber jag dock att få erinra, det vår konsul i Havre upplyst, att, om traktaten upphör att vara gällande, kommer vår

sjöfart endast inom Havres konsulsdistrikt att betungas med ett belopp af icke mindre än 75,000 francs i förhöjda mäklare- och courtageafgifter. Då så är, kan man lätt inse hvilken högst betydlig förlust skulle komma att drabba vår sjöfart på Frankrike i dess helhet. Men hvem svarar dessutom för att icke 1866 års lag kommer att upphävas eller ändras? Vi böra komma ihåg, att sådant skedde 1872, ehuru differentialtullarne året derefter åter afskaffades. Men frågan är icke död. Skeppsredareintresset är i Frankrike mycket starkt, och det är att befara, att yrkanden på skydd för denna näringsgren skola komma att vinna mera gehör i samma mån det visar sig omöjligt att vidare utsträcka det nu antagna premieringssystemet. Detta system infördes i Frankrike, likasom förut i England, hufvudsakligen för att befordra byggandet af stora, oceangående fartyg. Vid öfverläggningarne härom i franska senaten upplyste vederbörande minister, att premieringen gafs dels för postens befordrande, dels derföre att allt manskap på dylika fartyg vore tjenstpliktigt under krig. Dessutom betalas särskilda premier till fartyg, som äro så byggda, att de kunna föra kanoner och således vid krigstillfälle kunna användas som kryssare. Detta system har ganska riktigt framkallat en ganska storartad utveckling af Frankrikes skeppsfart på Atlantiska hafvet, men att utsträcka premieringssystemet äfven till kustfarten låter icke tänka sig. Det skulle alltför menligt inverka på budgeten. Då så är förhållandet och då man icke på detta sätt kan upphjelpa den i förfall varande handelsflottan, hvad är då naturligare än att man skall säga: låtom oss taga tillbaka differentialtullarne, det är då utländingen, icke vi, som premiera vår handelsflotta; detta är det ledigaste sättet att slå ihjäl all utländsk konkurrens. Sker detta, mine Herrar, och vår skeppsfart icke skyddas af en traktat, ja då är det äfven slut med Sveriges frakthandel på Frankrike. Detta är i och för sig en så vigtig punkt, att den ensam för mig utgör tillräckligt skäl att bifalla föreliggande förslag.

Då jag således finner ifrågavarande traktater hvarken skada våra näringar eller förminska våra statsinkomster, men deremot befordra utförseln af våra vigtigaste artiklar, *jern*, *trä* och ladugårdsprodukter, samt framför allt skydda vår handelsflottas fraktfart, yrkar jag bifall till Utskottets förslag.

Herr Ekenman: Den andra talaren i ordningen var nog god att lemna Kammaren en upplysande och vigtig förklaring rörande Bevillnings-Utskottets föreliggande betänkande; och jag ber att få tacka honom härför, ty utan denna förklaring hade betänkandet synts mig och kanske mången med mig såsom en dunkel, olöst gåta. Han meddelade oss nemligen den upplysningen, att Utskottet velat visa tillmötesgående mot protektionisterna, och att detta varit anledningen dertill, att dess motivering blifvit sådan den är; Utskottet så att säga gråter med protektionisterna och fröjdas med frihandlarne samt anser sig hafva skipat rätt på ett förträffligt sätt, då den tilldelat de förre motiveringen och de senare slutet. Man måste väl medgifva, att ett sådant tillvägagående är något nytt på det parlamentariska området,

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

och jag undrar om den behandling saken kommer att få, skall upp-
muntra till förnyande af detta sällsamma experiment.

Hvad sjelfva saken angår, så har man både i tidningspressen och
inom representationen talat så mycket om den stabilitet, som skulle
vinnas genom traktatens antagande. Ja, ingen, tror jag, kan mer än
jag vilja erkänna vigten och värdet af stabilitet i våra handels- och
näringsförhållanden, men dock endast under den förutsättning, att det
tillstånd, hvaråt man vill skänka stabilitet, är godt. Finnes icke denna
förutsättning, gäller icke detta argument, ty lika litet som jag vill
konservera något dåligt, lika litet vill jag skaffa stabilitet åt något,
som icke är godt; och som jag alldeles icke kan finna att olägenheterna
af traktaten uppväga dess fördelar, såsom jag vill något närmare ut-
veckla, är det ju ett fel att man för många år vid traktatsbestäm-
melserna binder fast våra ekonomiska förhållanden.

Man har sålunda under den offentliga diskussionen, så i pressen
som inom representationen, mycket talat om den stora fördel, som
genom traktaten skulle beredas vår viktiga och värderika export af
hyfladt trä. Invänder man då att denna export är obetydlig i jem-
förelse med vår stora träexport i öfrigt och utgör blott några få pro-
cent af denna, så får man till svar: Ja, det är nu det, men antager
man traktaten, så kommer exporten af hyfladt trä att utvidgas till
en storartad affär. Det är i sanning ett underligt argument! För
närvarande drar artikeln hyfladt trä icke någon tull i Frankrike, men
genom traktatens antagande skulle denna industri blifva "uppfriskad"
med en tull af 50 centimes per 100 kilogram. Har man någonsin
hört talas om att en tullsats kan verka upplifvande och uppfriskande
på en industris export. Förhållandet är ju enligt all teori och praktisk
erfarenhet alldeles motsatsen härtill.

Men, säger man vidare å motsidan, om man också nödgas erkänna,
att handelstraktaten icke är sådan den borde vara, så balanseras dock
denna olägenhet genom den förträffliga sjöfartstraktaten. För att
bilda sig ett omdöme om denna senare traktat söker man naturligtvis
ledning af Bevillnings-Utskottets föreliggande betänkande och om man
då slår upp detsamma, så finner man å sidan 7, följande: "Någon
utredning angående det belopp, hvarmed vår sjöfart, i händelse af
traktatens uteblifvande, härigenom skulle betungas, har icke kunnat
åstadkommas". Nå, denna utredning har kanske kunnat åstadkommas
på annat sätt eller genom resonnement man och man emellan, eller
under den diskussion som nu föres? Hvad man emellertid icke kan
förneka och hvilket icke heller under diskussionen blifvit förnekadt,
det är, att genom det i Frankrike gällande så kallade premierings-
systemet den stadga, som sjöfartstraktaten möjligen kunde bereda vår
sjöfart blifver högst problematisk. Jag ber nemligen att få erinra den
ärade talaren på stockholmsbänken, som nyss hade ordet och dervid
förklarade, att premieringen endast afsåge fartyg tjenliga att införlifva
med den franska krigsflottan, att detta är ett misstag, ty den afser
visserligen äfven andra fartyg än sådana. Detta system tillämpas
nemligen på handelsfartyg, som göra så kallade långturer, uti hvilka
vi visserligen icke konkurrera med Frankrike. Men jag frågar: skän-

ker sjöfartstraktaten oss någon säkerhet för att icke Frankrike, om det finner så med sin fördel förenligt, skall utsträcka detta system äfven till den mindre sjöfarten, uti hvilken ju våra fartyg hittills deltagit? och jag tror då, att det skall vara alldeles uppenbart äfven för en icke redare, att, om ett franskt och ett svenskt fartyg konkurrera om ett fraktslut, det förra skall kunna gå under det senare med ett belopp motsvarande premien och dymedelst tillförsäkra sig företrädet. Genom detta system har man således eluderat traktatens bestämmelser.

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Vidare har man sagt, att eftersom representationen till största delen består af landtmannarepresentanter, så borde den icke vara obenägen för att antaga traktaterna, och i det afseendet har man yttrat till dessa representanter: Ni böra taga traktaterna, ty det är ingenting som hindrar er att sedermera taga er ersättning genom spanmålstullar. Jag kan visserligen icke förneka, att detta vore *juridiskt* rätt, men jag påstår dock, att det icke gerna är möjligt, att den svenska Riksdagen skulle kunna handla sålunda, att, sedan den antagit denna traktat och derigenom åsidosatt industriens kraf, enligt hvad dess målsmän anse, den skulle söka tillgodose sina egna intressen genom att sätta tull på spanmål. Ett sådant tillvägagående skulle helt visst få opinionen ganska starkt emot sig.

Den mest viktiga och mest beaktansvärda delen af denna fråga synes mig emellertid vara den, som står utanför de nu af mig berörda förhållandena, och är en ren beskattningsfråga, jag menar den del som afser tullen på vin och lyxartiklar. Man kan väl icke annat än medgifva, att båda dessa artiklar äro högst viktiga och högst lämpliga skatteobjekt, hvilka genom handelstraktatens antagande skulle undandragas representationen. Och hvad tror man väl att den stora massan af folket, som står utanför förhandlingarne här, skall säga, då den får höra det vi beslutat sålunda, att tullen å en liter champagne blefve endast 16 $\frac{1}{2}$ öre under det att skatten å samma myckenhet brännvin uppgick till 32 öre; man måste väl förlåta folket, om det icke kan inse det logiska sambandet uti denna underliga tillställning. Och man må förlåta mig om jag icke vill med min röst bidraga till antagandet af ett statskontrakt, som i sig innebär en så skärande orättvisa.

Slutligen har man sökt framhålla möjligheten af att Frankrike, derest traktaterna ej antagas, skulle komma att mot oss utöfva repressalier, som för vår handel och industri kunde blifva ganska betänkliga. Ett sådant resonnement förvånar mig högeligen. Har då den franska nationen under den republikanska statsformen förändrat sig derhän, att den icke längre älskar och aktar friheten, utan skulle kunna tillåta sig att handla på ett så ömkligt sätt? Jag tror det icke. Jag tror tvärtom, att den franska nationen skall akta och värdera det folk, som, såsom det svenska, älskar sin frihet och icke vill afsäga sig en af dess skönaste klenodier, sjelfbeskattningsrätten. Jag yrkar afslag å det föreliggande betänkandet.

Herrar *Granlund, F. G. Jansson, Weckman, A. Svenson* i Boss-

Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

gården, *Johannes Jonson, J. Andersson* i Baltorp, *C. Carlson, Marcuson, Lundblad, E. Olsson* och *J. Eliasson* förenade sig med Herr Ekenman.

Herr Markstedt: Herr Talman! Mine Herrar! Uti den för vårt lands näringslif så viktiga fråga, som nu föreligger Riksdagen till slutligt afgörande, har så mycket blifvit ordadt, att något vidare ordande derom torde vara öfverflödigt, men med anledning af en del yttranden mot franska traktatens antagande och den motivering, som reservanterna emot Bevillnings-Utskottets tillstyrkande utlåtande i ämnet afgifvit, har jag dristat mig begära ordet för att i korthet bemöta de anmärkningar, som äro gjorda mot samma traktat, samt anhåller alltså att för några minuter få taga Kammarens dyrbara tid och herrarnes tålmod i anspråk.

Till en början ber jag då att få meddela mina åsikter om traktatens tillkomst och oafvisliga nödvändighet såväl för vår handel och sjöfart som ock för vår kultur i allmänhet. Som vi alla nogsamta känna, hafva de civiliserade folken redan i äldre tider likasom i den nuvarande rastlöst sträfvat för upptäckter och uppfinningar, för att derigenom finna medel att kunna komma i umgänge med dels kända dels ock okända länder och folk. Dessa sträfvanden hafva ock krönts med en för forntidens folk ej anad framgång, och jag tror mig ej gå historiens sanning för nära, då jag uttrycker den tanken, att slutet af femtonde och början af sextonde århundradet med skäl kan sägas vara den tid, då de största upptäckter gjordes, i hvad angår vägarne öfver de stora hafven. Det var nemligen under denna tid, som Amerika och vägen kring Goda Hoppsudden upptäcktes, samt den första verldsomseglingen egde rum, den nemligen som åren 1519—1522 utfördes af Magelhaen och hans öfverlevande kamrater. Härtill torde ock med skäl få räknas den store Franklins sträfvanden att finna en väg genom Beringsund samt slutligen och senast våra store landsmäns ärorika bragder åren 1878—80, då den så länge sökta vägen omkring Asien blef af dem funnen.

Nyare tiders sätt att använda ångkraften med tillhjälp af den tekniska vetenskapens högre utveckling hafva, som man säger, förkortat afstånden och åstadkommit storverk till lands; tills det nu kommit derhän, att man nära nog med fogelns snabbhet reser riken och verldsdelar igenom. Här torde nu mången tänka framställa den frågan: hvad hafva väl dessa upptäckter och uppfinningar med franska traktaten att göra? Derpå ber jag att få svara, att upptäckter och uppfinningar äro med traktater oskiljaktiga, ty den närmaste följden af och omtanken att draga någon fördel af nya upptäckter har varit, att regeringar och folk i de olika länderna hafva funnit sig föranlåtna samt till och med nödsakade att avsluta ömsesidiga förbindelser grundade på vänskapliga öfverenskommelser, så att det ena landets folk kunnat fritt och obehindradt umgås och drifva handel med det andras, och sådana ömsesidiga förbindelser äro, enligt min uppfattning, just hvad vi kalla traktater, utan hvilka vi icke skulle hafva haft någon nämnvärd fördel af de tid efter annan gjorda upp-

täckterna och uppfinningarne, men snarare den dag som är hafva befunnit oss vid gränsen af medeltidens ståndpunkt såväl i intellektuelt som materielt hänseende.

För att närmare åskådliggöra dessa mina åsikter rörande grundprinciperna för traktater, ber jag att få framställa ett exempel. Om man föreställer sig, att ett bolag eller en enskild person förskaffar sig rättighet att bygga jernvägar genom ett land, men uraktlåter att betinga sig rättighet till upplagsplatser och stationshus med mera dylikt, så att man endast har rätt till att fara fram och åter på vägen, så kan med skäl frågas hvad nytta man kan draga af sjelfva jernvägen. Att detta icke är fullt jemförligt känner jag väl, ity, att för jernvägen har man, i händelse af behof, expropriationslagen, men som den ej är tillämplig på de stora handelsförhållandena, har man för de stora handelsvägarna endast att vända sig till traktater för erhållande af friheter på och vid de ifrågavarande vägarna.

Ja, mine Herrar, vi stå nu här inför det faktum att säga ja eller nej till en traktat med ett af Europas förnämsta kulturland och dess folk, och med vemod har jag hört röster höjas för ett, som jag tror, ödesdigert nej. Det återstår således för representationen att se till i hvad förhållande fördelarna och, om jag så må säga, nackdelarna stå till hvarandra i den föreliggande traktaten. — Jag vill icke här inlåta mig på några små speciella förhållanden, hvilket tyckes varit reservanternas specialitet i frågan, såsom om väfnader, sidenband, blommor, spetsar och plymer samt hängslen, för att icke orda om tabellen II, hvari till och med qvastar äro tagna med i den stora kalkylen. För min del har jag sett saken mera generelt och vill derföre nämna, att uti Herr Statsrådets och Chefens för Finansdepartementet sakrika anförande till statsrådsprotokollet den 13 sistlidne Januari är den förlust, som staten skulle göra enligt traktattarifen, jemförd med nu gällande tulltaxa, circa 100,000 kronor. Utskottet har emellertid kommit till ett annat resultat, nemligen att sänkningen af tullmedel å en del artiklar, som enligt ofvannämnda beräkningsgrund, skulle blifva 179,365 kronor, hvaremot höjningen å andra artiklar skulle uppgå till 166,774 kronor, och skulle således statens årliga förlust blifva enligt Utskottets beräkning endast 12,591 kronor årligen. Reservanterna hafva, för att framkalla spöken på ljusa dagen, lagt 1880 års *vilkorligt* antagna tulltaxa till grund för sina beräkningar och derigenom skapat sig en förlust af 1,126,893 kronor, hvilket är 326,893 kronor högre än hvartill Utskottet efter samma beräkningsgrund uppskattat tullnedsättningen; men då denna taxa aldrig varit faktiskt antagen och en ny nu ligger på Kammarens bord till pröfning, torde vara lätt insedt med hvilka vapen reservanterna strida.

Se vi åter på den stora industriens fördelar, och hvad derpå kan vinnas för vårt land genom en traktat, nemligen först af allt säkerhet och trygghet för våra affärer, dernäst nedsättning från den franska tarif général å jern och hyfladt trä, hvilka äro våra hufvudsakligaste exportartiklar, och vi dessutom taga i betraktande, att Sverige till Frankrike exporterar minst fem gånger — enligt en del uppgifter elfva gånger — så mycket som vi importera från samma land, så

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

mätte det väl ej vara synnerligen svårt att se, på vilkendera sida fördelen ligger.

Beträffande härefter sjöfartstraktaten, så är jag förvissad, att, om den ej antages, så är vår sjöfart på långturer bokstafligen stukad. Jag ber att i detta fall få upplysa, huru med befraktningen af våra fartyg förhåller sig. Våra första klassens segelfartyg äro numera af helt naturliga skäl — ångkraftens större användning på de kortare sjövägarne — hänvisade att söka fraktfart på så kallade långturer, för de större bortom Goda Hoppsudden och Cap Horn och för de mindre till Brasilien, Vestindien och Amerika. I certepartierna eller befraktningskontrakterna är den clausulen nära nog konstant att lasta der ute ("abroad") och gå till Kanalen, det vill säga Falmouth, Plymouth eller Queenstown för order att lossa i en god och säker Britisk hamn eller på kontinenten mellan Bordeaux och Hamburg, båda inberäknade, någon gång Bordeaux och Köpenhamn. Och då dessa frakter slutas det ena året t. ex. i September och Oktober, men slutligen fullgöras först det derpå följande året, samt lasternas värde vanligen uppgå till flere hundratusen kronor, så torde det väl vara klart för hvarje tänkande man, att de köpmän, som befrakta våra fartyg, icke kunna binda sig vid någon viss hamn eller viss tid, utan fast hellre måste söka den bästa marknaden för dessa dyrbara laster. Sådant lärer icke kunna förtänkas dem. Att nu stryka denna clausul i certepartiet, hvad angår de franska hamnarne, vore därför alldeles liktydigt med att stryka certepartierna i sin helhet, och för oss skeppsredare återstode då ingenting annat än att beordra hem våra fartyg och fastbinda dem här hemma, ty jag vet sannerligen icke, huru det skulle gå till att befrakta ett första klassens fartyg med uteslutande af Frankrike. Utom segelfartyg hafva vi dessutom två ångbåtslinier till Frankrike, utgående den ena från Stockholm och den andra från Göteborg, hvaremot intet franskt ångfartyg går på våra hamnar. Äfven för dessa ångbåtar blefve ställningen mycket svår, om traktaten slopades.

Beträffande den af så många talare gjorda anmärkningen mot det franska premieringssystemet för befrämjande af den franska handelsflottans förkofran, ber jag att af den franska lagen om premieringen få lemna några utdrag till frågans belysning. Artikeln 9 lyder i fri öfversättning: "*Såsom vedergällning för kostnader, som påbördas handelsflottan genom rekrytering af manskap till krigsflottan, är en navigationspremie beviljad att gälla för tio år från den dag, denna lag publiceras, till alla franska fartyg, seglande eller ångare*". Och vidare finnas der åtskilliga andra bestämmelser, såsom t. ex. att franska regeringen i händelse af krig eger rätt att återrequirera dessa fartyg, som blifvit premierade, för att använda dem till transportskepp äfvensom möjligen i nödfall som kapare. Det heter ytterligare i en annan punkt, att dessa premierade fartyg äro förbundna att föra all post, och för den händelse postverket behagar sända med någon, som skall konvoyera posten, eger äfven denne rätt att följa afgiftsfritt med. Dessutom förekomma äfven andra små betingelser, så att herrarne se, att rederierna i förhållande till sina fördelar äfven hafva motsvarande skyldig-

heter, och att det icke är fråga om ett rent premium, såsom man velat påstå.

Då således tre af våra hufvudsakligaste näringar, trä- och jernexporten samt sjöfartsindustrien genom ett afslag af traktaten på det betänkligaste sätt hotas, så synes det mig, som om Riksdagen skulle begå ett misstag, som den utan tvifvel finge bittert ångra, om den ej antager denna traktat, som nu föreligger.

I ett enda fall ber jag få instämman med reservanterna. De säga i en strof af sin långa och vackra reservation: "Skulle det inträffa, att något traktat mellan Sverige och Frankrike ej komme till stånd, är det svårt att beräkna den förlust, som derigenom skulle drabba oss"; och denna samma period slutar med orden: "Att i penningar beräkna den risk vi härigenom skulle löpa, låter sig derföre ej göra". Då frågas billigt, om vi kunna anses handla klokt och förståndigt, om vi ställa våra förnämsta handelsgrenar på en sådan ovisshet, som reservanterna sjelfva erkänna och hvar och en måste inse skall blifva följden af ett afslag.

Det är mycket ordadt om papper samt andra små saker och ting, men det var äfven en annan sak, hvarom jag ville nämna något. Om jag minnes rätt, var det den förste talaren, som anmärkte, att han trodde, att fransmännen uppgjort "tarif général" för att komma åt sina närmaste grannar och få sina tullförhållanden med grannarna så mycket bättre ordnade. Det är detta påstående jag här vill motsätta mig och hvaremot jag på det lifligaste protesterar. Jag tror icke att fransmännen uppgjort sin "tarif général, för att vi skulle få så mycket sämre betingelser. Jag anser fransmännen vara alltför fina och artiga för att göra något sådant som endast af små själar kan åstadkommas; de hafva nog viktigare saker att tänka på än oss och våra små tullförhållanden, hvilka de otvifvelaktigt betrakta såsom en ganska ringa ting.

En annan talare eller kanske densamme, — jag minnes icke säkert hvilken — yttrade, att det skulle vara förödmjukande för oss att antaga denna traktat. För min del hyser jag icke den åsigten, utan jag är öfvertygad om, att det är klokt och det bästa, vi kunna göra, och att vi icke derför behöfva anse oss hafva blifvit på minsta sätt missbehandlade af Frankrike, eller att vi behöfva iubilla oss att vi derföre sjunkit i fransmännens aktning.

En annan fråga torde för mången i Kammaren vara af större vikt att tänka på, nemligen om den nedsättning i tullmedel, som kan komma att ske, kan verka rubbning af någons åsigter i frågan. Mig synes, äfven om jag lägger Herr Statsrådets och Chefens för Finansdepartementet beräkning till grund, eller att tullnedsättningen skulle utgöra 100,000 kronor, att uppoffrandet årligen af en sådan summa för skyddandet af våra största näringar och vår sjöfart, icke är för mycket begärtdt, sedan Riksdagen redan beviljat flera hundratusen kronor till jordbrukets förbättrande, till vattenaftappningar och odlingar, hvilket jag icke velat motsätta mig. Men när så stora anslag blifvit beviljade till jordbrukets höjande, synes mig representanterna för ordbruket rättvisligen icke böra motsätta sig denna relativt lilla upp-

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

offring, när det gäller våra stora näringar, trä- och jernhandteringen samt sjöfarten.

Jag yrkar på det lifligaste bifall till traktaten och Utskottets betänkande.

Herr Helander: Då flere af de föregående talarne redan uttalat, hvad jag hufvudsakligen hade att anföra, så återstår för mig knappast något annat än att säga, på hvilken sida jag står i denna fråga.

Jag vill då till en början nämna, att om norska Stortingets beslut skulle vara väsentligen bestämmande för oss, och om vi skulle nödgas taga synnerlig hänsyn till misstanken, att Frankrike, om vi ej ginge in på traktaten, höjer tullen på våra exportartiklar, så skulle vi icke hafva någon sjelfbestämningsrätt, utan vi kunde då så godt först som sist afsäga oss rättigheten att deltaga i afgörandet af traktatsfrågor. För min del anser jag emellertid det icke vara riktigt att vi binda oss, vare sig af Norges bifall till traktaten, eller af hvad man misstänker att Frankrike kommer att göra, hvilket senare således icke nu är ett fullbordadt faktum. Jag kommer att rösta mot traktatens antagande, emedan jag icke vill vara med om att sänka tullen på artiklar, som företrädesvis böra draga en högre tull och derigenom göra det svårare i framtiden, om man af någon anledning skulle finna nödigt, att höja tullen å artiklar, som icke kunna hänföras till öfverflödsvaror. Man kan för öfrigt näppeligen påträffa några föremål, som bättre lämpa sig för en högre beskattning än just de artiklar, å hvilka tullen nu sänkes. Jag motsätter mig traktaten äfven af den anledningen, att jag icke anser det vara rättvist att förtrycka eller omintetgöra den mindre industriidkaren, för att i stället gynna den större. Jag vet väl, att man från motsatta sidan skall svara, att det är här ett stort statsändamål som man befrämjar; men då jag icke delar denna åsigt, kan jag icke vara med om, att af sådan anledning göra udda till jemnt, på sätt i dylika fall understundom sker. Jag kan icke heller gå in på förslaget därför, att jag anser det vara högst obilligt att sänka tullen å öfverflöds- eller lyxartiklar, hvilka förbrukas af de högre klasserna, som bättre än andra hafva råd att betala, under det man på allt sätt söker fördyra de lägre klassernas njutningsmedel, sådana som tobak och bränvin. Jag vet väl, att man gör det, åtminstone beträffande bränvin, i den bästa afsigt, men faktum är i allt fall, att dessa de fattigare folkklassernas njutningsmedel fördyras.

Det är sålunda med hänsyn till billighet och rättvisa, som jag för min del kommer att rösta mot traktaten.

I anseende till den långt framskridna tiden, och då ytterligare åtskilliga ledamöter anmält sig att tala öfver det förevarande ämnet, uppskötts den vidare öfverläggningen till kl. 7 e. m., då detta sammanträde, enligt derom utfärdadt anslag, komme att fortsättas; och åtskildes Kammarrens ledamöter kl. 3 e. m.

In fidem

H. A. Kolmodin.